BONDIA® ARUBA

E

Ministro a bay cera… Pero pregunta a keda…

Diasabra 12 di October 2024 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

Glenbert Croes ta acusa di soborno y mal uso di su funcion

Pagina 2

- **CBA: Casi 60% di negoshi encuesta ta anticipa un crecemento economico positivo den e siguiente 12 luna** Pagina 4
- **Geoffrey Wever ta keda como minister, maske e no ta cu partido coalicion mas** Pagina 3
- **Anuncio pa esnan interesa pa traha na urnanan electoral** Pagina6

A bira conoci e orario di entregamento di lista di candidatonan

Pagina 2

Premier Pisas: Construccion di proyecto na Lagun a cuminsa sin permiso

Pagina 8

Fiscal di Bolivia a anuncia ordo di detencion pa Evo Morales duna testimonio den caso di traficacion

Pagina 10

Ex-minister Paul Croes a bolbe hospital

Diahuebs a bira conoci cu ex-minister Paul Croes a bira malo den detencion y a keda transporta pa hospital, pero despues di haci chekeo a bay back den detencion. Sinembargo, noticieronan local ayera a reporta cu Croes mester a bolbe hospital.

No ta conoci kico ta e problema di salud di e ex-mandatario. Sinembargo, riba rednan social informacion ta indica cu el a keda interna den hospital pa haci test y a keda bao observacion. No ta conoci cuanto dia e lo mester permanece den hospital.

Croes ta sirbiendo un castigo di 36 luna di prison pa entre otro labamento di placa y dirigi un organisacion criminal for di Cocolishi, en conexion cu caso Ibis.

Glenbert Croes ta acusa di soborno y mal uso di su funcion

Ayera mainta a bira conoci e noticia di suspension di detencion di ex-minister Glenbert Croes ken ta acusa di soborno y mal uso di su funcion y ademas el a logra sali for di hospital debi cu su situacion di salud a complica mientras e tabata den warda di polis.

Den un declaracion cortico cu abogadonan di e ex-mandatario, Demis Illes y Vito Carlo a manda na redactor di Bon Dia Aruba a señala lo siguiente:

"Pa medio di e declaracion aki, team di defensa di Sr. Glenbert Croes ta confirma cu awe mainta 11:00am e suspension di su detencion a drenta na vigor. Tanto e team di defensa como Ministerio Publico a solicita e suspension di su detencion. Hues comisario a honra e peticion aki bao algun condicion. Croes a confirma cu lo cumpli cu e condicionnan stipula pa hues comisario. Por lo demas, a peticion di Croes, ta confirma cu su persona, despues di a retira como minister manera ley ta stipula, alabes lo retira y tuma distancia di politica. Pa awor Croes kier concentra riba su salud y su famia."

Pa loke ta trata e caso mes, por divulga cu ta trata dos cargo/acusacion: Soborno y mal uso di funcion.

"Croes ta confirma su inocencia contra e dos sospecho den su contra y lo bay dedica tempo na su defensa pa comproba esaki," e comunicado ta señala.

Croes a ser deteni dia 7 di october ultimo pa ta sospechoso den e caso Portulaca y a ser hiba te Mariniers Kazerne, algo cu su mesun abogadonan no ta comprонde e motibo di esaki, segun a sigura.

Di otro banda, oficina di su Excelencia Sr. Gobernador Alfonso Boekhoudt a sigura cu "Gobernador a tuma e decision awe pa retira señor G.F. Croes for di su funcion di minister. E decision pa retira minister Croes a wordo tuma despues cu el a pidi esaki di acuerdo cu articulo 17, sub b, di e Ordenansa Nacional pa Integridad di Ministernan."

Reaccionando riba e carta cu Gobernador a manda dia 9 di october 2024 pa Presidente di Parlamento, den cua a pidi – segun Constitucion ta prescribi – opinion di Parlamento, Parlamento a bay di acuerdo cu e retiro di minister Croes. Gobernador a dicidi tambe di encarga señor R.G. Tjon, minister di Husticia y Asuntonan Social cu e maneho y responsabilidad di e ministerio di Labor, Energia y Integracion.

Orario di entrega di lista di candidatonan di partidonan pa proximo eleccion a bira conoci

Ayera, medionan di comunicacion local a haya e informacion di e orario cu partidonan politico ta bay entrega nan lista di candidatonan cu lo participa pa eleccion di dia 6 di december.

Den cuadro di entrega di lista di candidatonan di partidonan politico dia 18 di october 2024, e partidonan cu ta desea di entrega nan lista di candidato personalmente, a haya e oportunidad ayera pa saca un lot pa asina stipula e orario di entrega di e lista di candidatonan di partidonan politico pa cu e eleccion di parlamento di 6 december 2024.

Un total di 10 partido politico tabata presente pa e loting. E resultado di e loting ta segun e tabel adhunto.

PARTIDO	ORARIO
HTC	9:00 AM
	9:30 AM
Cristiannan Uni Reforzando Potencial di Aruba (CURPA)	10:00 AM
Movimiento Arubano Soberano (MAS)	10:30 AM
Movemento Indigena Arubano (MIA)	11:00 AM
	11:30 AM
Partido Patriotico di Aruba (PPA)	12.00 PM
	12:30 PM
RAIZ	01:00 PM
Movimiento Electoral di Pueblo (MEP)	01:30 PM
	02:00 PM
Red Democratico (RED)	02:30 PM
Accion 21 (ACCION 21)	03:00 PM
FUTURO (FUTURO)	03:30 PM

Geoffrey Wever ta keda como minister, maske e no ta cu partido coalicion mas

Ayera durante conferencia di prensa di prome minister, Evelyn Wever-Croes, (MEP), e mandatario a elabora riba e posicion di minister demisionario di Asunto Economico, Sostenibilidad y Comunicacion, Geoffrey Wever, despues cu el a anuncia su retiro di partido Raiz.

Riba e pregunta di prensa, kico ta e status di minister Geoffrey Wever ken recientemente a retira for di partido di coalicion Raiz, prome minister a expresa cu "honestamente nos a wak su esey ta bin, e no tabata un hende cu tabata mucho contento cu e parlamentarionan di Raiz den kibra nan mes den palabracionnan cu nos a haci y bo tabata weita n'e e momento eynan cu e no tabata mucho contento."

Partijraad di Raiz a pidi Wever pa e keda como minister y esey ta un carta cu prome minister a haya recientemente manera el a sigura, "mi mester un declaracion por escrito di e dos parlamentario, Misha Raymond y Raymon Kanperveen cu nan ta sostene Geoffrey Wever como minister pa Raiz, mas cu e no ta parti di Raiz mas."

Asina mes, el a enfatisa cu e mester haci un distincion den esaki pero cu mester enfoca riba ley, kico ta legalmente e situacion y legalmente e situacion ta cu si tin un hende cu ta minister y e tin sosten di e mayoria den parlamento, e por keda minister.

P'esey tabata importante pa sa di e dos parlamentario di Raiz ta sostene Wever pa Raiz y e ora ey e ta keda como minister.

Rocco Tjon lo reuni cu director y instancianan di e carteranan di Glenbert Croes

Despues cu prome minister Evelyn Wever-Croes ayera mainta a anuncia cu minister Rocco Tjon ta esun cu ta bay tuma na su encargo e cartera di labor, Energia y Integracion despues di retiro di ex-minister Glenbert Croes, el a elabora un poco mas riba otro temanan den un conferencia di prensa.

"Pa garantisa continuidad di procesonan den Gobernacion, ta encarga señor Rocco Tjon, actual minister di Husticia y Asuntonan Social, cu e cartera di Labor, Energia y Integracion. Esaki pa motibo cu e cartera di minister Tjon tin mas punto en comun cu e cartera di Labor, Energia y Integracion por ehempel, e tema di permisonan cu tin similaridad cu e cartera di Husticia di minister Tjon," el a anuncia.

Manera ta conoci, dia 9 di september ultimo ministernan di e partido gobernante MEP a entrega su retiro y na e momento ey su Excelencia Sr. Gobernador, Alfonso Boekhoudt a pidi nan pa keda ehecuta e funcion y atende solamente cu asuntonan coriente "aworaki cu pa otro motibo Glenbert Croes a entrega su retiro cual ta keda inmediato, nos ta entrega Sr Rocco Tjon e ora cu e asuntonan coriente di e cartera aki," prome minister a sigura.

Den proximo siman, minister Tjon lo reuni cu director di departamentonan y instancianan cu ta resorta bao Labor, Energia y Integracion pa nan por cumpli cu nan compromiso cu a pesar cu gobierno a cay "nos ta percura pa nada tranca y nos por sigui bay den rumbo positivo cu Aruba ta bayendo aworaki," el a bisa.

Tambe, el a indica cu tabatin e posibilidad di reparti e tres cartera aki pa otro ministernan pero e conseho ey tabata negativo pa loke ta trata presupuesto, asuntonan logístico y di ley.

Ademas, el a señala cu e motibo principal di pakico minister Glenbert Croes a entrega su retiro ta pa motibo di "Integridad" y pa loke ta e caso Portulaca mes ta Ministerio Publico tin e papel principal den esaki, sinembargo "nan no a bisa ainda exactamente ta kico nan ta investiga of kico nan ta sospecha e ex-minister di dje y nos ta spera cu Ministerio Publico pronto por duna claridad riba kico ta exactamente lo cual cu ta wordo sospecha of investiga."

"Detencion y privacion di libertad tabata legal y e sospecho di soborno contra di dje ta serio"

Den mesun linea aki, Ministerio Publico a manda un comunicado di prensa indicando cu ayera diabierna 11 di october "ex minister di Labor, Energia y Integracion, Glenbert
Croes, a keda presenta dilanti di hues comisario como sospechoso den e investigacion Portulaca. Hues comisario a dicidi cu e detencion y privacion di libertad tabata legal y cu e sospecho di soborno contra di dje ta serio.

Pesei hues comisario a ordena e detencion preventivo di e sospechoso cu despues a wordo suspendi. Esaki ta nifica cu por lo pronto a laga e sospechoso den libertad, pero cu e mester mantene su mes na algun condicion cu hues a impone riba dje. Un di e condicionnan ta cu e sospechoso mester cumpli na yamadanan di polis y husticia.

"Den nos partido, si un hende ta bira sospechoso bo ta tuma bo retiro"

Prome minister tambe a enfatisa cu Glenbert Croes ta e prome politico cu ta tuma su retiro a raiz di un investigacion penal, esaki basa riba palabracionnan cu nan a haci caba den Gabinete Wever-Croes I "den nos partido esaki ta e palabracion, cu si hende bira sospechoso bo ta tuma bo retiro y tambe el a wordo hancra den ley na aña 2021, cu e minister ta entrega su retiro asina cu e por y den e caso aki, Glenbert Croes a entrega su retiro inmediatamente na momento cu el a wordo deteni," el a expresa.

Igualmente, el a indica cu nan a ricibi preguntanan di con e mester a tuma e paso ey pa motibo cu tin casonan mas recien di otro politiconan cu no a tuma nan retiro, a pesar cu nan a bira sospechoso "akinan nos ta referi na Marisol Tromp cu a bira sospechoso den porta di eleccion di aña 2021, a keda sospechoso pa dos aña y no a tuma su retiro como politico ni como parlamentario y tambe Benny Sevinger cu tambe tabata sospechoso y a wordo condena caba, ainda tur dos siendo sospechoso nan a keda den parlamento, nan no a retira y nan a participa den ultimo eleccion," el a sigura.

Den su opinion, prome minister a enfatisa cu Glenbert Croes "a trece cambio den esaki" pa motibo cu e simpel hecho cu e dos parlamentario "sospechoso" a keda den parlamento, como politico y riba lista "a crea conmocion den nos comunidad."

Prome minister tambe e trece dilanti cu Glenbert Croes ta mantene su inocencia y e lo defende su mes" pa e motibo ey mester di espacio pa e bay dedica su mes na su defensa y cu "e no kier mancha ni un gobierno ni parlamento."

CBA: Casi 60% di negoshi encuesta ta anticipa un crecemento economico positivo den e siguiente 12 luna

Banco Central di Aruba (BCA) a conclui e encuesta di percepcion di negoshi pa e di segundo trimester di 2024. E encuesta di percepcion di negoshi ta evalua e percepcion economico di e negoshinan local.

BPI a crece cu 0.7 punto di indice den segundo kwartaal di 2024
E BPI, consistiendo di e condicionnan economico actual y anticipa den corto plaso, a crece di 106.7 porciento den prome kwartaal di 2024 na 107.4 den segundo kwartaal di 2024. E indice di condicion economico actual a aumenta cu 2.1 punto di indice na 107.3 den segundo kwartaal di 2024, mientras e indice di condicion economico spera a corto plaso a cay cu 1.2 punto di indice na 107.6 den segundo kwartaal di 2024.

E porcentahe di negoshi encuestado anticipando un crecemento economico positivo den proximo 12 luna a aumenta cu 1.9 punto porcentual na 58.3 porciento durante segundo kwartaal di 2024. Mientras tanto, e porcentahe di negoshi encuesta anticipando crecemento economico negativo den proximo 12 luna a cay cu 2.1 punto porcentual na 5.6 porciento, mientras e porcentahe di negoshi encuestado anticipando crecemento economico plat a aumenta cu 0.2 punto porcentual na 36.1 porciento (annex 2).

Empleo y salario
den segundo kwartaal di 2024, e porcentahe di negoshi encuestado indicando cu "no tin cambio" den empleo a cay cu 15.4 punto porcentual na 33.3 porciento.

E porcentahe di negoshi encuestado reportando un "aumento" y un "caida" den empleo a expande cu 11.8 y 3.6 punto porcentual respectivamente (chart 2).

Cu referencia na salario averahe, e porcentahe di encuestado reportando "mehoracion" den e gasto averahe di salario a aumenta cu 5.4 punto porcentual. Mientras tanto, e porcentahe di encuestado registrando cu "no tin cambio" y tin "deterioro" den condicion salarial a reduci cu 3.2 y 2.1 punto porcentual respectivamente (chart 3).

Rentabilidad y benta
E porcentahe di negoshi encuestado reportando un ganashi a cay cu 6.4 punto porcentual na 83.3 porciento den di dos kwartaal di 2024.

E porcentahe di negoshi encuestado reportando "reduccion" den benta a cay cu 9.0 punto porcentual na 16.7 porciento. Pa loke ta porcentahe di negoshi encuestado registrando "aumento" y cu "no tin cambio" den benta, ambos a expande cu 4.5 punto porcentual durante di dos kwartaal di 2024 (table1).

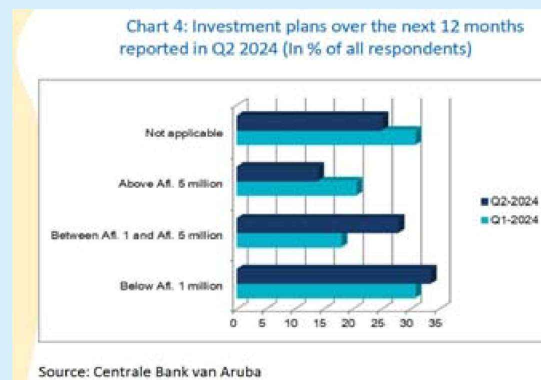
Inversion y actividad di financiamento
E porcentahe di encestado indicando actividadnan di inversion economico actual "empeorando" a aumenta cu 6.0 punto porcentual na 11.1 porciento durante di dos kwartaal di 2024.

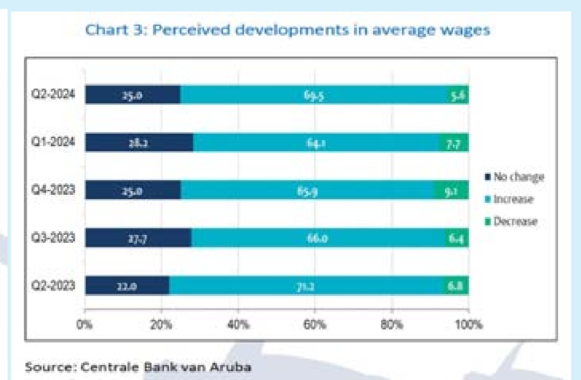
E porcentahe di encuestado indicando cu "no tin cambio" den condicionnan di inversion a cay cu 5.6 punto porcentual na 61.1 porciento, mientras e porcentahe di encuestado declarando "mehoracion" den condicionnan di inversion a cay cu 0.4 punto porcentual na 27.8 porciento (table 2).

Durante segundo kwartaal di 2024, 27.8 porciento di negoshi encuestado a pronostica cu e condicionnan di inversion a corto plaso lo mehora durante proximo seis luna, un reduccion di 15.8 punto porcentual compara cu e prome kwartaal di 2024. E porcentahe di encuestado indicando cu "no tin cambio" a expande cu 10.3 punto porcentual na 66.7 porciento. E porcentahe di encuestado reportando condicionnan di inversion a corto plaso "empeorando" a aumenta cu 5.6 punto porcentual den segundo kwartaal di 2024 (table 2).

Durante segundo kwartaal di 2024, e porcentahe di negoshi encuestado cu plan di inversion pa proximo 12 luna a aumenta cu 5.7 punto porcentual na 75.0 (chart 4).

Encuestadonan indicando termino y condicion "suavisa" y "reforsa" pa obtene financiamento pa negoshi durante segundo kwartaal di 2024 a aumenta cu 3.0 y 1.1 punto porcentual na 5.6 porciento y 12.9 porciento respectivamente. Encuestadonan declarando cu e termino y condicion "a keda mescos" a contrae cu 4.0 punto porcentual na 80.6 porciento (annex 2.)

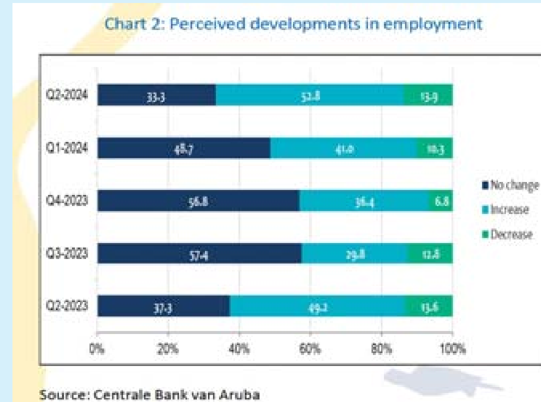
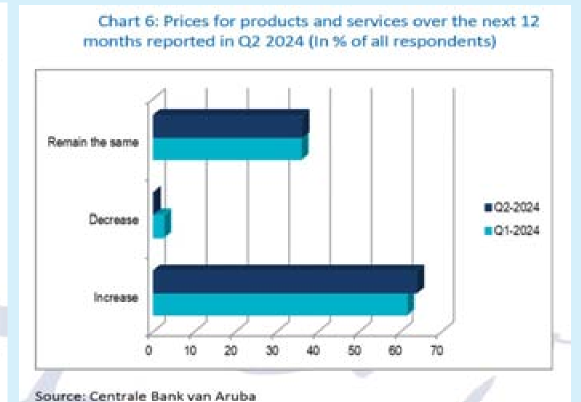

Table 1: Perceived developments in profitability and sales (in % of all respondents)

	2023				2024	
	I	II	III	IV	I	II
PROFITABILITY - PROFITS (%)						
1. No change	16.4	18.6	23.4	20.5	15.4	13.9
2. Increase	58.2	62.7	38.3	54.6	51.2	61.1
3. Decrease	12.7	10.2	19.2	13.6	23.1	8.4
Total	**87.3**	**91.5**	**80.9**	**88.6**	**89.7**	**83.3**
PROFITABILITY - LOSSES (%)						
1. No change	5.5	0.0	6.4	4.5	2.6	5.6
2. Increase	5.4	5.1	10.6	4.6	0.0	8.3
3. Decrease	1.8	3.4	2.1	2.3	7.7	2.8
Total	**12.7**	**8.5**	**19.1**	**11.4**	**10.3**	**16.7**
SALES (%)						
1. No change	20.0	20.3	29.8	27.3	20.5	25.0
2. Increase	61.9	57.7	49.0	56.8	53.8	58.3
3. Decrease	18.2	22.0	21.3	15.9	25.7	16.7
Total	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
In percentages of all respondents						

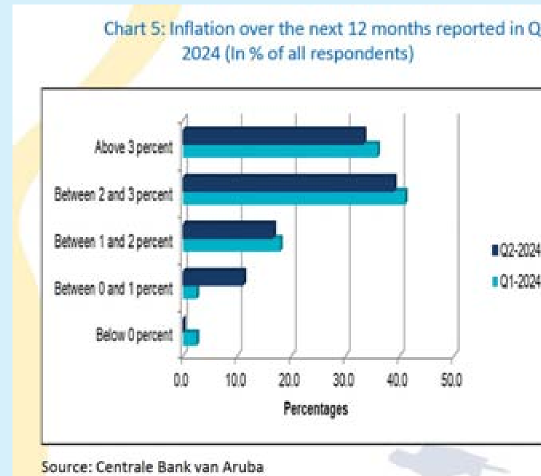

Table 2: Business Perception Survey: general results

	Improvement (%)		No change (%)		Worsening (%)	
	2024		2024		2024	
	I	II	I	II	I	II
A. Current economic conditions	44.9	52.8	40.4	38.9	14.1	8.3
1. The economic conditions in Aruba	56.4	52.8	35.9	41.7	7.7	5.6
2. The activities of your business	46.2	61.1	41.0	33.3	12.8	5.6
3. The investments of your business	28.2	27.8	66.7	61.1	5.1	11.1
4. The number of employees that work for your company	48.7	69.4	17.9	19.4	30.8	11.1
B. Expected short-term economic conditions	39.7	30.6	57.7	65.3	2.6	4.2
1. The economic conditions in Aruba	41.0	27.8	53.8	69.4	5.1	2.8
2. The activities of your business	43.6	36.1	53.8	61.1	2.6	2.8
3. The investments of your business	43.6	27.8	56.4	66.7	0.0	5.6
4. The number of employees that work for your company	30.8	30.6	66.7	63.9	2.6	5.6

Source: Centrale Bank van Aruba

Durante segundo kwartaal di 2024, 83.3 porciento di negoshi encuestado tabata spera cu e tasa anual di financiamento efectivo lo ta entre 5% y 8%. Esnan pronosticando e tasa anual di financiamento efectivo pa ta entre 8% y 112% a cay cu 4.5 punto porcentual na 8.3 porciento. E porcentahe di encuestado pronosticando e tasa anual di financiamento efectivo pa ta bao di 5% a cay cu 2.1 punto porcentual na 5.6 porciento (annex 2).

Inflacion y prijs pa producto y servicio
Den termino di condicionnan economico a largo plaso durante proximo 12 luna, 38.9 porciento a anticipa cu e tasa di inflacion lo varia entre 2% y 2% durante di dos kwartaal di 2024.

Alrededor di 33.3 porciento di negoshi encuestado a spera e tasa di inflacion pa ta riba 3 porciento (chart 5).

Pa loke ta prijs pa producto y servicio durante proximo 12 luna, 63.9 porciento di encuestado a anticipa aceleracion di prijs, es decir, un aumento di 2.4 punto porcentual. Alrededor di 36.1 porciento di encuestado a considera cu e prijs pa producto y servicio lo keda mescos (chart 6.)

E relato completo di e encuesta di percepcion di negoshi ta disponibel ariba website di BCA www.cbaruba.org

BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V. Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Andreina Morillo
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
sulaika.croes@cspnv.com
Sulaika Croes

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

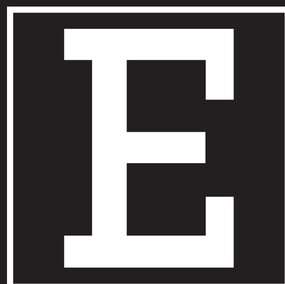
Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

Editorial

Ministro a bay cera… Pero pregunta a keda…

Di un momento pa otro, un ministerio a keda decapita. E mandatario a firma pa su retiro y ademas a retira for di e lista di partido pa proximo eleccion. Con e curso di e proceso penal lo ta nos no por bisa, en todo caso un posible retorno na e puesto ministerial ta improbable. Ademas, cu e pasado di ministro cuestiona di tal forma cu e no por a bolbe den e segundo gabinete H. Eman como mandatario, y awor cu e siguiente oportunidad a termina di e manera aki, ta bastante probable cu hamas e lo haya oportunidad atrobe pa goberna.

Na Den Haag mester por tin (ex-)politico cu ta lamenta cu nan a laga e actual gobierno convence nan cu e politico aki lo mester a bolbe den gobernacion. E sucesonan di e siman aki ta confirma e pensamento di hopi persona cu su partido tabata tuma un riesgo grandi, aumenta pa e informacion con e tabatin su despacho organiza manera un fiesta grandi di nepotismo. E no ta e unico den esey y tanten nos no ta mira medida contundente tuma pa preveni esaki, cos no ta drecha.

Pero, cu e ministerio -demisionario – sin capitan, con ta para realmente cu e carteranan cu supuestamente tabata indispensable pa e ministro aki haya nan? Interes lo bay hopi den direccion di labor y admision di stranhero, pero con ta para cu e tramitenan pa un cambio mayor den maneho di energia? Mirando e situacion, sin gobierno y eleccion aki menos di dos luna, por supone cu por lo pronto lo no tin nada mas pa anticipa cu ta ilumina e tereno aki. Un bon momento pa evalua loke tin; al fin y al cabo, nos ta den campaña.

Despues di casi 7 aña di gobernacion di e mesun partido di mayor peso den coalicion, nos por compara kico a cambia o keda mescos riba tereno di energia. Por ehemplo, kico a cambia riba tereno di energia renovable? No tanto, ni pa bisa cu nos a avanza. Siete aña pasa a hereda un parque solar riba tereno di refineria, di cual awe no por ni comproba cu e ta den operacion ainda. Segun informacion cu nos no por averigua, e parque no ta manteni pa por funciona y no ta conecta mes na WEB. E cifranan cu WEB ta duna continuamente di produccion di energia ta duna e impresion cu e parque no ta funcionando, en todo caso e produccion di energia solar cu WEB ta brinda ta na menos di 1 MW (di mas di 120 MW total diario), ni sombra di e 7,5 mW di capacidad instala di e parque. Ademas tin inclui e contribucion di otro contribuyente di energia solar. Pakico, ni den tempo di campaña, nos politiconan no ta cuestiona e cosnan aki? Contal cu nos no ta parce di a avanza cu energia alternativo durante e gobierno aki, al contrario.

Otro tema relevante ta e plan di conversion pa gas natural na lugar di heavy fuel oil (HFO). Despues di mas di dos aña di e firmamento di e acuerdo – secreto y cuestiona – cu Eagle LNG, nada directamente visible a tuma lugar. Despues e plannan a bira mas spectacular ainda; a bin e proyecto di hidrogeno acerca, cu te awe no a cristaliza mas aleu di e fabula original. Aparentemente no ta presta atencion kico ta pasando riba tereno internacional den sector di energia pa por sa cu establece negoshi grandi den e sectornan menciona (gas, hidrogeno) no ta algo asina viable pa un isla chikito manera Aruba. Hasta e factibilidad di suministro pa consumo interno so ta algo dudoso, te pa contempla exportacion.

Recientemente e ministro actualmente encarcela tabata di biahe na Venezuela, supuestamente riba un trip priva. Sin embargo, tabatin rumor cu e lo a bay conversa tocante un colaboracion cu industria petrolero di e pais ey. Awor, fuera di cu nos no sa si el a coordina su biahe oficial cu embahada di Reino, kico esaki ta? Cu un ministro ta biaha bay un pais cu actualmente ta cuestiona pa henter mundo democratico pa e manera con a horta un eleccion legitimo di oposicion, ta algo inedito y iresponsable. Ta di spera cu e no a hinca nos den compromiso indesea cu e regimen di Maduro. Di tur manera, e hecho cu aparentemente no tabata trata di un biahe oficial ta haci tambe cu no mester tuma na cuenta kico el a haci aya: Aruba no por ta comprometi.

Tur esey ta laga nos naturalmente cu e pregunta kico si por spera na accion positivo riba tereno di energia. Cu e encarcelacion di e ministro responsable ta bira dificil pa otro candidato tuma e papel di vocero di e plannan pa e sector aki, si acaso ta posible pa presenta algo cu cara seco. Y e situacion aki lo tin su consecuencia tambe pa campaña electoral, unda posible desaroyo riba tereno di refineria ta intimamente liga na plannan di desaroyo pa San Nicolas. Sin certeza pa loke ta e destino di e tereno di refineria tampoco tin algun certeza pa e inversionnan cu por haci den centro di San Nicolas, cu e condicion cu e ciudad por haya acceso na lama. Por ultimo, ta keda e pregunta kico ta sucede cu e staff amplio di e ministro, cu supuestamente a drenta y mester bay cune?

Hoofdstembureau Aruba

Anuncio pa esnan interesa pa traha na urnanan electoral

Dia 6 di december 2024 lo tin eleccion pa miembronan di Parlamento di Aruba. Pa es motibo Hoofdstembureau ta informa cu lo cuminsa tuma nomber di e personanan interesa di sinta como miembro na e urnanan electoral riba e dia di eleccion.

Conforme articulo 37 di nos Ordenansa Electoral e miembronan di urnanan mester ta personanan cu tin derecho di voto, es decir mester tin nacionalidad Hulandes y mester ta registra na Registro Civil y Censo prome cu 18 september 2024 y dia di eleccion tin 18 aña bay ariba.

Pa e presidentenan y presidentenan suplente di e urnanan nos lo desea di invita personanan den enseñanza, of otro profesionalnan, of personanan cu experiencia amplio den e funcionnan aki.

Esnan interesa por manda un e-mail na afspraken@censo.aw cu e siguiente informacion: nomber(nan) y fam, fecha di nacemento y menciona e urna, si den pasado bo persona a yega di traha na urna caba.

Personanan cu wordo acepta lo ser notifica na tempo y por escrito di nan aceptacion.

Congreso Nacional di Educacion ta bay tuma lugar dia 5 y 6 di november den Caribe

Congreso Nacional di Educacion di Caribe 2024 ta bay ofrece, diamars 5 di november na Aruba y diaranson 6 di november na Corsou, un congreso inspirador y interactivo pa tur profesional di educacion y cuido di mucha.

E congreso anual aki ta e lugar ideal pa e profesionalnan di educacion adkiri conocemento, encontra cu otro, haya inspiracion y biba experiencianan nobo, como tambe keda al tanto di e desaroyonan mas recien.
E tema di e congreso ta bay ta "construyendo generacionnan futuro hunto."
Construi generacionnan futuro hunto ta nifica inverti den e profesionalnan di educacion y cuido di mucha, crea oportunidad y ofrece orientacion pa yuda mucha y hoben descubri y desaroya nan talento, mientras ta cuida nan bienestar y felicidad.
E congreso aki ta e sitio unda idea ta florece, rednan ta crece y ta comparti conocemento. Para banda di profesionalnan afin mientras ta delinea hunto un rumbo pa un miho futuro! Si bo ta cla pa comparti bo pasion pa educacion y cuido di mucha, y traha hunto riba e desaroyo y oportunidadnan pa e proximo generacion, asisti e Congreso Nacional di Educacion di Caribe y haya inspiracion.

Durante e congreso ta bay tin oportunidad pa asisti na un variedad amplio di conferencia inspirador y tayernan practico. Por diseña bo propio programa varia y educativo. Durante e congreso tambe lo por dialoga cu colega y presentadornan riba e tendencia, desaroyo, innovacion y productonan mas reciente den educacion y cuido di mucha.
Pa mas informacion, bishita https://www.hetnationaalonderwijscongrescaribbean.nl/

Na Boegoeroei un hoben di 29 aña a fayece

Diahuebs mainta, autoridadnan a ricibi alarma di un persona cu lo a sufri di un sobredosis na Boegoeroei. Inmediatamente a dirigi polis y ambulance na e residencia.

Na momento cu polis a yega, ya ambulance tabata na e sitio

dunando asistencia. A bira conoci cu e victima a sufri un sobredosis pa motibo di a consumi un substancia, y no tabata duna señal di bida. A pidi presencia di dokter mientras polis a pidi presencia di slachtofferhulp, pa motibo cu famia di e victima tabata den mal estado di animo y cu hopi dolor debi na e suceso.

Dr. Texier a constata morto di e victima M.S.S.H. naci na aña 1995.

Ministro encarga cu Turismo & Salubridad ta anuncia cu entrante **14 oktober 2024** durante 14 dia lo tin oportunidad pa un y tur tuma conocemento na Departamento di Legislacion y Asunto Huridico, **Schotlandstraat 53**, di un peticion cu a ser haci pa obtene **un koffiehuis- y un restaurantvergunning B** pa e parcela na **Hooiberg 21**. E permisonan aki ta concerni e.o. benta di bebida sterki por detal y cuminda pa wordo consumi den e parcela. Den e periodo aki tur hende por expresa por escrito nan desacuerdo contra dunamento di e permisonan menciona, dirigi na e Ministro encarga cu Turismo & Salubridad via intermediacion di Director di Departamento di Legislacion y Asunto Huridico, Schotlandstraat 53.

Asina bon

Nos Papiamento ta...?

Tocante 'envolve' o 'envolvi' y mas...

Den e edicion aki di nos articulo semanal tocante nos idioma nacional, nos ta dedica atencion na aplicacion eroneo di cambio den forma di skirbi y pronuncia un verbo. Nos ta referi por ehemplo na e uso incorecto di e forma di pasado di e verbo 'envolve'. E eror cu nos ta mira cu cierto regularidad ta, por ehemplo: "E ta envolve den e crimen ey." O: "Mi no ta bay envolvi mi mes den e asunto ey." Ambos ta incorecto, pero pakico?

Ta necesario pa splica un que otro aki, pasobra e verbo aki ta un poco special. Pa cuminza, e verbo tin su origen den Spaño ('envolver'). E verbo no tin un relacion cu e verbo na Ingles ('to involve'), aunke por existi e impresion ey. E herencia Spaño aki ta hiba nos na un situacion un poco special, ya cu nos no a copia e forma iregular cu e verbo tin na Spaño. E participio pasado na Spaño ta bira 'envuelto' mescos ta e caso di e verbo 'volver' (vuelto). Con e ta cerca nos anto? Den presente nos ta bisa inicialmente 'envolve'; ehemplo: "Mi no ta bay envolve mi mes den e asunto ey." Tambe den cierto forma di pasado ta mantene e mesun forma no modifica aki: "El a envolve su mes den esey sin cu ningun hende a puntr'e." Ki ora anto nos ta switch pa 'envolvi'? Esaki ta dificil pa splica pasobra e ta aplica den cierto caso di pasado unda ta trata di un hecho caba: "Si, mi ta envolvi den e esfuerzo ey pa yuda hende sobrevivi." Esaki contrario na: "Si, mi a envolve mi mes den e esfuerzo ey." Pa suma esaki den un frase: "Si, mi a envolve mi mes y awor mi ta envolvi." Esaki ta cay segun nos den e categoria di 'peculiaridad di nos idioma'.

Awor, ban trata e otro verbonan cu tin e mesun raiz: bolbe, debolbe. Tin diferencia aki? Bolbe: pa algun motibo, aki nos no ta usa e mesun forma manera 'envolvi'. E forma usa ta keda: 'bolbe' den tur tempo. Otro caso ta 'debolbe'; aki si nos conoce e forma 'debolbi'.
Por cierto cu e custumber pa modifica un verbo asina manera describi pa 'envolve' ta algo tipico di Papiamento di Aruba; na Corsou semper ta mantene e verbo original den tur situacion. Asina nos por tende un persona papia di "e lus a keda sendé". Di unda e diferencia aki? Nos ta kere cu e ta relaciona cu e contacto mas estrecho cu Spaño, unda nos tin mas custumber di sigui e forma di adapta e verbo. Esaki ta specialmente e caso cu verbo cu na Spaño ta termina cu 'er': establecer, beber, comer, poner, etc. Straño ta si cu nos ta hasta aplica e forma aki den caso unda na Spaño ta cambia pa un forma iregular; manera den e caso di 'poner'. Aki e forma iregular di participio pasado ta 'puesto' pero na Papiamento di Aruba e ta 'poni', exactamente segun e regla cu Spaño mes no ta sigui... Nos Papiamento conoce hopi di e elementonan aki cu ta duna Papiamento su toque special.
Awor algo di e palabranan cu tin e mesun origen cu volver, envolver o devolver. Nos conoce e sustantivo 'buelta' cu ta e placa cu ta debolbe bo ora bo paga cu algo mas cu e suma corecto. Otro significado cu ta existi na Spaño ta e 'buelta' (vuelta) cu ta un giro, fisico o figurativo. Ehemplo: "Mi ta bay dal un buelta, bolbe." Y: "El a dal henter un buelta sin duna mi un contesta drechi." Aki nos sa introduci otro idioma tambe den e mesun expresion: "Mi ta bay dal un bocht, bolbe."

Finalmente, nos tin palabra cu talvez nos no ta reconoce di biaha cu e ta pertenece na e mesun origen: 'envoltura'. Esaki ta bin di 'envolver' y ta referi na e material den cual algo ta bin paqueta of e material cu ta cubri algo, manera un capa o casca.

Caribbean Arthritis Foundation ta observa Dia Internacional di Artritis

World Arthritis Day ta ser observa anualmente dia 12 di october pa conscientisa e publico riba e topico di artritis y otro enfermedad muscoskeletal reumatico (RMD's). Meta principal ta pa mehora e comprondemento publico pa loke ta trata e condicion aki y e impacto cu esaki tin riba e pashentnan. E tema pa e aña aki ta "Decisionnan informa, mihor resultado".

Desde 2019 Aruba conoce un Reumatologie Praktijk actualmente maneha pa 1 reumatologo cu un personal sumamente dinamico. E reumatologie praktijk anualmente ta ricibi mas o menos 2500 bishita cu ta ser recomenda door di e dokternan di cas pa asina e reumatologo por haci un chekeo amplio prome cu conclui un diagnostico mirando cu tin bastante diferente forma di artritis.

Na 2022 Caribbean Arthritis Foundation a inicia su campaña di deteccion tempran door di constantemente organisa actividad pa pashentnan pero tambe door di ofrece congresonan medico acredita pa e Koninklijk Nederlands Medisch Genootschap (KNMG) cu sosten financiero di Nationale Vereniging Reumazorg Nederland y Stichting Reuma Zorg Nederland.

Na juni ultimo Caribbean Arthritis Foundation a organisa un otro congreso medico exitoso, banda di un actividad di pashent, cu a conta cu dokternan di cas di Aruba y Curacao y tambe varios boticario cu a ser presenta pa:

1. Prof. dr. Margreet Kloppenburg (Leids Universitair Medisch Centrum)
2. Prof. dr. Michael Nurmohamed (Vrije Universiteit Amsterdam)
3. Prof. dr. Bart van den Bemt (St. Maartenskliniek Nijmegen)
4. Prof. dr. Ingemar Merkies (Maastricht UMC y Curacao Medical Center)
5. Emeritus Prof. dr. Mart van de Laar (Universiteit Twente)
6. drs. Ginayla Kotzebeu (Curacao Medical Center)
7. dr. Jessica van Nies (Reumatologie Praktijk Aruba)
8. dr. Ricardo Hu (Dermatology Center Surinam)
9. drs. Jacco Vroegop (Horacio Oduber Hospital)
10. drs. Marjan Erkamp RGA (ZENEZ)
11. Jo-Eve Felten Bsc. (Wit Gele Kruis Aruba)
12. ing. Francisco de Mey 0(Presidente Caribbean Arthritis Foundation)
13. Edbert (Ebby) Schwengle BA (Secretario Caribbean Arthritis Foundation)

Un di e momento nan culminante tabata ora cu dr. Jessica van Nies a ser yama pa dilanti pa ricibi un reconocimento special pa tur su trabou desplega como reumatologo aki na Aruba entre 2022 te cu juni 2024 entrega pa Prof. dr. Margreet Kloppenburg, un profesora mundialmente reconoci pa su experticio. Dr. Jessica van Nies a dicidi di sigui su carera profesional na Hulanda y siguramente Aruba su pashentnan lo haya su falta y lo keda agradecido pa tur su trabou y experticio cu e la comparti cu hopi pasion.

Pa mas informacion, libremente bishita e website: www.cafaruba.org of FaceBook Caribbean Arthritis Foundation.

Merca: Compania ta retira casi 4.5 miyon kilo di productonan di carni y galiña pa contaminacion di listeria

(AP)—Un compania na Merca ta retirando casi 4.5 miyon kilo di productonan di carni y galiña produci na un planta na Oklahoma pa via cu nan por ta contamina cu bacteria di listeria cu por causa enfermedad y hasta morto.

BrucePac di Woodburn, Oregon, a retira e cai 5,000 ton di cuminda cla-pa-come e siman aki despues cu oficialnan di e U.S. Agriculture Department a detecta listeria den muestranan di galiña durante control rutinario. Testnan despues a identifica e galiña di BrucePac como e fuente. E retiro ta inclui 75 producto di carni y galiña.

E cuminda ta inclui productonan manera chicken strips cu a ser produci na e facilidad di e compania na Durant, Oklahoma. A produci esakinan entre dia 19 di juni y 8 di october y a ser envia pa restaurant-, bendedornan di servicio y otro sitionan den e nacion, segun e oficialnan di gobierno a bisa.

E producto tin un fecha di vencemento di dia 19 di juni 2025 pa 8 di october 2025. Oficialnan a bisa cu nan ta preocupa cu e cumindanan ainda por ta disponible pa uso y warda den frigidaire y freezer. Mester tira esakinan afo, nan a agrega.

Te ainda no tin ningun reportahe confirma di enfermedad conecta cu e retiro. Comiendo cuminda contamina cu listeria por causa enfermedad serio. Aproximadamente 1,600 hende ta ser infecta cu e bacteria di listeria tur aña na Merca y aproximadamente 260 ta muri, segun e CDC Mericano.

Infeccion di listeria tipicamente ta causa keintura, dolor di musculo y cansancio, y tambe por causa neck stijf, confusion, perdida di balans y convulsion. Sintomanan por manifesta inmediatamente of te cu dies siman despues di come cuminda contamina. E infeccionnan ta specialmente peligroso pa hende grandi, esnan cu un sistema di immuun zwak y esnan na estado.

Hulanda: 16 sospechoso di contrabanda di hende y 60 victima identifica den hackathon na Apeldoorn

(NLTimes) - Durante un hackathon di 4 dia largo na Almere luna paa, 76 experto di 27 pais a uni forsa pa investiga tipnan online tocante contrabanda di hende. Cu e operacion aki nan a identifica 16 sospechoso ademas di 60 posibel victima segun Europol a reporta.

E hackernan etico y expertonan a investiga con e criminalnan ta haci uso di aviso online pa recluta victima y clientenan. Nan a identifica un website di dark web unda e contrabandistanan ta ofrece un rango di servicio di victimanan femenino y masculino di tur edad pa prijsnan di entre 800 pa 2,000 dollar pa ora basa riba e victima su edad y habilidadnan. "Un mucha homber of mucha muhe di 'cas' permanente ta bendi pa entre 20,000 pa 60,000 dollar riba e mesun website."

E expertonan tambe a identifica un fenomeno nobo cu nan ta ama e-pimping cu aparentemente ta un interes den aumento pa e sospechosonan. "E investigadornan a detecta dos plataforma cu ta bende e 'cursonan pa estilo di bida' y training pa hende homber cu kier bira manager di 'OnlyFans', esencialmente dunando instruccion di con pa bira un e-pimp y explota hende muhe," Europol a informa. OnlyFans ta un plataforma paga pa contenido explicito.

E hackathon yama Empact a tuma luga na Apeldoorn for di dia 17 di september te cu dia 20. Segun Europol, contrabanda di hende facilita online ta "un menasa cu ta keda crece y ta crusa frontera" y e hackathon ta un di e maneranan cu Europol y su partnernan ta "encurashando cooperacion internacional y experticio tecnologico pa contraresta e menasanan aki."

Parlamento lo evalua credencial di Larmonie-Cecilia riba dialuna

(CuraçaoChronicle) - Ruthmilda Larmonie-Cecilia ta den proceso pa bira e miembro mas nobo di Corsou su parlamento. E proceso aki lo sigui cana cu e evaluacion di su credencial y esaki ta den schedule pa sosode dia 14 di october.

E ex minister lo tuma e rol di Elvin Gerard como miembro di parlamento (Statenlid) dia 1 di novemer.

Inicialmente, su huramentacion tabata den plan pa tuma luga anteriormente sinembargo Gerard a expresa cu e tabatin e deseo di atende e sesion binidero unda lo a trata e topico di HAP, cual tambe ta riba e agenda pa ser trata riba dialuna y pa e motibo aki a aplasa e huramentacion y instalacion di Larmonie-Cecilia.

Larmonie-Cecilia ta e lider di e partido Partido Nashonal di Pueblo (PNP) y ta anticipando e proximo paso aki den su carera politico segun el a yega di expresa.

Anteriormente el a eherce e funcion di miembro di parlamento pa Pueblo Soberano y tabata Minister di Desaroyo Social, Labor y Bienestar te cu dia 21 di augustus, ora cu su persona conhuntamente cu otro dos minister di PNP a retira for di e gobierno den coalicion. Nan a entrega oficialmente nan retiro na e gobiernador riba e fecha aki.

Corsou:

Premier Pisas: Construccion di proyecto na Lagun a cuminsa sin permiso

(CuraçaoChronicle) - Prome Minister Gilmar Pisas a admiti cu trabao di construccion na lama di Lagun a cuminsa sin e permiso di construccion necesario.

Den un entrevista cu Maarten Schakel di Curacao. nu, Pisas a splica cu e firma di arkitectura y construccion a tuma e iniciativa di cuminsa haci e trabao di fundeshi pa e proyecto, apesar di no tin e permiso necesario ainda.

Pisas a bisa cu el a ser informa cu ta preparando e tera a construccion y e tipo di trabao preliminar aki por ser haci mientras ta warda pa e permiso. Sinembargo, ainda ta keda cla si a hasta aplica pa e permiso necesario pa esaki.

E Prome Minister a expresa sorpresa na e anuncio rapido di e comienso di e trabao. "Mi no a anticipa cu nan lo cuminsa cu e trabao di construccion sin un permiso," el a expresa. Aunke e firma a cuminsa cu e proyecto usando su propio recursonan, Pisas a enfatisa cu esaki a ser haci fuera di e proceso aproba y cu e permiso necesario te ainda no a keda otorga pa e proyecto aki.

E gobierno tabatin interes pa e construccion cuminsa den tempo corto a causa di preocupacion cu e recursonan financiero disponibel pa esaki por ser perdi di otro manera. Pisas a splica cu e fondonan a keda aloca den e presupuesto y lo caduca. Pisas a splica tambe cu fondo tambe a ser aloca den e presupuesto y lo caduca si no utilisa esaki na tempo.

Un reunion cu residentenan local ta den schedule pa proximo luna pa trata e situacion y determina e proximo pasonan den e proyecto.

Hulanda: Pareha Rumano sentencia cu prison pa mata carne na Gelderland

(NLTimes) - Corte na Arnhem a sentencia un homber Rumano di 46 aña di edad cu seis luna den prison pa mata dos carne den un wei na Wilp, Gelderland. Su esposa di 38 aña di edad a keda sentencia cu cinco luna di prison pa yuda mata e carne.

E sentencianan imponi pa corte contra e ex-residentenan diDeventer ta igual na e recomendacion di Ministerio Publico, cu anteriormente a yama e masacrenan "gruwelijk."

Criadornan di carne na Allaten, Olst, Wilp, Deventer, Holten y bathmen a haya restonan di carne entre februari 2020 y maart 2022. Un total di mas cu 20 carne a ser mata,

pero e caso criminal aki tabata solamente tocante e carnenan cu a mata na Wilp na juli 2020 y e municipalidad di Deventer na maart 2022.

Un investigacion di DNA riba e pia di un carne laga atras na Wilp a conduci polis na e muhe. Su DNA tabata den e banco di dato despues di un condena anterior pa robo. Segun e corte, esaki a proba cu e muhe tabata presente durante e masacre.

"Mas probablemente no a verdoof e carne, y no por ta otro cu esaki a causa e carne hopi miedo y dolor. E matansa tambe tabatin un impacto mayor riba e criadornan di carne," corte a bisa den su veredicto.

Polis a haya 18 pida di carni di carne den freezer di cas di e sospechoso na maart 2022. Un di e pidanan di carni tabatin e mesun DNA cu restonan di un carne cu a mata na Deventer.

E homber a confesa durante interogacion di polis cu el a mata dos carne na un wei. Tambe a hay'e culpable di horta messenslijper for di un carnicero den Kootwijkerbroek. Polis a haya e messenslijper durante un inval na cas di e homber.

Ningun di e sospechosonan tabata presente den corte durante e audiencia. Nan no ta registra na Hulanda mas y fiscalia no por rastrea nan mas. Nan dos mester paga daño na e doñonan di e carnenan.

Rey Filip di Belgica y Rey Willem-Alexander di Hulanda a inaugura sluis na Terneuzen

(pzc.nl) - Casi 20 aña despues di e prome plan concreto pa construi un sluis comun Vlaams-Hulandes na Terneuzen, e sluis a keda inaugura. E Nieuwe Sluis a haya su apertura oficial ayera mainta den un ceremonia cu Rey Filip y Rey Willem-Alexander, net manera na 1968 ora e compleho anterior di sluis a haya su apertura oficial cu reina Juliana y rey Boudewijn.

E Nieuwe Sluis t aconstrui dentro di e compleho di sluis existente na Terneuzen den e tereno di haf di North Sea Port. E Middensluis, na uso desde 1910, a traha espacio pa e Nieuwe Sluis. E sluis ta 427 meter largo, 55 meter hancho y 16,44 meter profundo. E sluis ta adecuado pa barconan grandi te 366 meter largo (cual ta 100 meter mas cu awo), 49 meter hancho (un tercer parti mas hancho cu prome) y 14,5 meter di profundidad. Esaki ta un me-

horacion serio pa transporte maritimo interior. Barconan di carga hopi mas grandi ta bay por yega e Gentse haven

Ambos hefe di estado a duna ayera mainta, door di djis primi un boton, e señal pa e MV Bregaglia bira e prome boto pa crusa "oficialmente" e Nieuwe Sluis. Obviamente, den ultimo dianan otro barconan a pasa caba, y e sluis a keda proba exhaustivamente.

Sinembargo, e barco ayera mainta a crusa e Nieuwe Sluis cu zonido di tambu y klapchi cu huma den color di banderanan Belga y Hulandes, caminda pa Gent. Asina a bira e barco mas grandi cu a yega di nabega pa Gent. E reynan tambe a duna e señal di inicio for di un barco, ya cu e prome barco oficial tabata compaña pa un desfile di boto.

E nieuwe Sluis ta bay proporciona miho acceso y un fluho mas facil pa nabegacion for di Westerschelde pa e Kanaal Gent-Terneuzen y mas leu. E Nieuwe Sluis ta forma parti di e ruta di nabegacion entre Rotterdam y Paris. E Nieuwe Sluis ta impulsa actividad economico nobo tanto den e region Zeeuws-Vlaamse como Vlaamse.

E capacidad di e sluisnan di Lama Nort - e Nieuwe Sluis West y e Sluis Oost - no solamente ta aumenta pasobra por pasa barconan mas grandi, sino tambe ta reduci e tempo di espera. Na 2023, 56mil barco a pasa door di e compleho di sluis, y ta spera cu e cantidad aki ta bay aumenta na 96mil pa 2040.

Fiscal di Bolivia a anuncia orden di detencion pa Evo Morales duna testimonio den caso di traficacion

(EFE) – Fiscal di Bolivia, Sandra Gutierrez a duna di conoce cu ta bay emiti un orden di aresto contra ex-presidente Evo Morales (2006-2019) pa e por duna testimonio dilanti di Ministerio Publico dentro di e investigacion cu ta sigui den un caso di traficacion di hende y violacion.

“Loke ta coresponde ta pa emiti e orden di aresto, ya cu nan (Morales y e otro investiga) a ser debidamente notifica sin ningun violacion di ningun di nan derechonan,” Gutierrez, ken ta e fiscal departamental di e region sur di Tarija, unda e caso ta ser investiga, a bisa.

Segun e denuncia, cu Ministerio Publico di Bolivia tin den su poder, Morales lo a comete delito di traficacion di hende y violacion legal cu un menor di edad, cu ken supuestamente e tabatin un yiu. E victima supuestamente tabata pertenece na un grupo hubenil crea pa e ex-mandatario durante su presidencia, yama ‘Generacion Evo’.

Morales a ser convoca pa declara ayera na Tarija, pero su defensa a presenta un memorial pa no atende, alegando cu tin un sentencia constitucional cu ta ordena pa trata e caso den e region central di Cochabamba, unda e ex-presidente y lider di gobierno Movimiento al Socialismo ta biba.
Gutierrez a señala cu, ademas di e ex-mandatario, dos otro persona tambe ta ser investiga den e caso aki a ser yama pa declara y cu tampoco a presenta. “Pa tur tres lo ta e mesun situacion huridico, ya cu nan no a hustifica nan ausencia” el a indica.

Fiscal a splica cu “e orden di detencion ta bay ser emiti pa nan por presenta pa nan declaracion informativo” y cu nan tambe lo responde na e memorialnan presenta pa defensa di Morales.

Gutierrez a sostene cu “ningun derecho ta ser viola,” manera Morales y su abogadonan di defensa a sigura y a declara cu “tur cos ta ser haci na un manera transparente y di acuerdo cu e norma legal.”

Organisacionnan social relaciona cu Morales a adverti ayera cu si Ministerio Publico ta emiti un orden di aresto contra e ex-presidente, nan lo cuminsa cu un blokeo nacional di caminda.
E ex-mandatario Boliviano, cu ta distancia di Gobierno di presidente Luis Arce, a declara cu e lo defende su mes di e “bataya legal” aki, cu p’e ta un “persecucion politico” y a indica cu tin mas di 200 abogado cu a yam’e pa defend’e “gratis.”

E denuncia contra e ex-mandatario a ser presenta dia 26 di september na Ministerio Publico di Tarija, tres dia despues di e yegada na La Paz di un caminata dirigi pa Morales pa diferente exigencia, incluyendo e validacion di un congreso di partido den cual el a ser nombra “candidato unico” di MAS pa eleccion general di 2025.

Medico Sin Frontera ta reanuda nan trabao humanitario na Darien pa atende migrantenan

(EFE) – Medico Sin Frontera (MSF) a “reanuda” nan trabaonan humanitario pa atende migrantenan cu ta crusa selva di Darien, e frontera natural entre Panama y Colombia, danki na un permiso di tres luna duna pa autoridadnan Panameño, despues cu na comienso di e aña a aki nan a ser forsa pa stop nan operacion.

E NGO a bin ta haciendo un “tour medico” na refugio pa migrantenan Lajas Blancas na Darien for di e luna aki te dia 15 di december, despues cu autoridadnan Panameño a aproba e permiso na september, segun un fuente anonimo di MSF a indica.

“Pa awor nos tin solamente permiso pa un tour medico di tres luna,” e fuente a declara. Na cuminsamento di 2024, gobierno Panameño a nenga MSF un renobacion di nan permiso, alegando cu nan no tabata sigui nan protocolnan ora di informa di e victimanan di violacion cu nan a trata.

Medico Sin Frontera tambe ta negociando cu e autoridadnan Panameño pa extende su permiso pa opera na Darien no solamente cu e “poblacion migrante, pero tambe cu e poblacion local” y cu e “combersacionnan aki ta den e animo di colaboracion cu Ministerio di Salud”.

Medico Sin Frontera a suspende su trabao di cuido di migrantenan na salida di e selva peligroso di Darien na maart ultimo despues cu un acuerdo bilateral a caduca y e NGO a informa un aumento exponencial di violacion di migrantenan den e selva.

E mesun fuente ey a bisa EFE cu desde maart – ora nan actividadnan a ser suspendi – nan ta “continuamente den combersacion cu autoridadnan” di Panama.

“MSF ta haya e decision aki bon bini y ta defende pa traha estrechamente cu Ministerio di Salud di Panama pa duna cuido medico integral na migrantenan cu ta crusa e ruta aki, y tambe na e poblacion local cu ta biba den e area aki. For di januari 2023 pa februari 2024, MSF a provee mas cu 72.700 servicio medico na Darien,” e NGO a agrega den un declaracion por escrito manda pa EFE.

E cancelacion di nan actividadnan door di autoridadnan Panameño a tuma luga dianan despues cu e organisacion a adverti den un relato tocante e “violencia extraordinario” cu migrantenan ta sufri na Darien, caminda den promedio, tur luna, su ekiponan medico tabata duna cuido den salud fisico y psicologico na casi 5.000 hende, “cu enfasis special riba sobrevivientenan di violencia sexual.”

Na 2023, MSF a registra 676 migrante cu a ricibi cuido medico amplio despues di a sufri un acto di violencia sexual riba e ruta migratorio, y na januari 2024 so a registra 120 caso mas.

Gobierno di Panameño e tempo ey - bao di presidencia di ex-presidente Laurentino Cortizo (2019-2024) - a acusa MSF severamente di ta stroba e trabao di institutonan hudicial y di salud door di nenga di duna e informacion necesario riba migrantenan posiblemente victima di violacion durante nan biahe.

Martinique: Aeropuerto ta cera brevemente despues cu manifestantenan violento ta subi tarmac

(AP) — Centenares di pasahero a keda pega den isla di Martinique den Caribe Frances ayera despues cu e aeropuerto a haya su mes forsa pa cera brevemente, pasobra manifestantenan a subi e tarmac y a purba drenta, segun autoridadnan local y e aeropuerto a bisa.

E shut down den anochi a retrasa vuelo, y oficialnan na e aeropuerto a urgi pasaheronan atrapa pa tuma contacto cu nan aerolinea pa informacion despues cu e facilidad a reanuda operacion pa mita di mainta.

Minister di Interior Frances, Bruno Retailleau a bisa cu autoridadnan Frances a recupera control di e aeropuerto, cu manifestantenan a ataca den e protesta mas recien contra e costo halto di bida. Retailleau a agrega cu tabata mandando refuerso.

"Nos ta bay reestablece orden," el a bisa. Pero el a agrega: "Nos tambe mester tene cuenta" e malcontento di hendenan local tocante e prijsnan halto. "Nos mester haci tur dos," el a bisa.

Desde dialuna nochi, Martinique ta hundi den protesta tocante e costo halto di bida cu a bira violento, cu al menos un persona asesina mientras manifestantenan a pega un warda di polis, auto y baricada di caminda na candela y a bataya cu polis.

Diahuebs anochi, manifestantenan a subi e tarmac di e aeropuerto na capital di e isla, Fort-de-France, y a purba di forsa drenta e entrada principal, unda centenares di pasahero a shelter, segun un video riba rednan social.

Polis sigurando e entrada a ser mira rechasando atake di e manifestantenan y tirando loke tabata parce di ta bom lagrimogeno den nan direccion, y e aeropuerto despues a bisa riba Facebook cu vuelonan tabata suspendi.

Tres avion transportando alrededor di mil pasahero a keda redirigi na e isla cercano di Guadeloup diahuebs, segun prefectura local di Martinique a bisa den su declaracion. Otro 500 pasahero cu tabata suppose di aborda e vuelonan ey a keda pega na aeropuerto di Fort-de-France, a bisa.

E prefectura a bisa cu e atake riba e aeropuerto a bin despues cu "rumornan" a circula riba rednan social tocante e yegada inminente di centenares di agente di polis Frances via avion. "E informacion completamente falso aki ta e origen di agrupacion y e invasion di e pista di aeropuerto," e declaracion a bisa.

Te awo e siman aki, casi un decena di agente a resulta herida mientras manifestantenan a tira boter y piedra y polis a responde cu gas lagrimogeno, segun gobierno. Algun manifestante tambe a tira cu arma di candela, oficialnan a bisa.

E ronda mas recien di violencia a pone cu gobierno a anuncia otro toque de queda mientras a insisti cu manifestacion riba caminda publico ta prohibi.

Esaki ta e ola mas recien di violencia cu a cuminsa na comienso di september, pa loke Francia mester a manda polis special anti-riot na e isla, cu a prohibi manifestacion den cierto area.

Martinique a mira protestanan similar den añanan recien, hopi di nan impulsa pa rabia pa loke manifestantenan ta bisa ta desigualdad economico, social y racial.

Venezuela: Conseho di Derechonan Humano di ONU ta renoba Mision di Determinacion di Hechonan

(LaPatilla) – Conseho di Derechonan Humano di Nacionnan Uni a aproba ayera 11 di october e renobacion di e Mision di Determinacion di Hechonan na Venezuela y e mandato di e oficina di Alto Comisionado, Volker Turk, cu dos aña mas.

Cu 23 voto na fabor, 6 contra y 18 abstencion, e proyecto lidera pa Chile y Argentina a keda sosteni pa asina e oficina di e Alto Comisionado sigui investiga e violacionnan grave di derechonan humano y crimennan di lesa humanidad na e pais.

E Conseho ta mantene e mandato di e Mision pa sigui investiga e violacion di derechonan humano manera ehecucion extrahudicial, desaparicion forsa, detencion arbitrario, tortura y otro trato cruel, inhumano of degradante, incluyendo esnan cu ta implica violencia sexual y di genero, cometi desde 2014, cu meta pa combati impunidad y sigura e responsabilidad pleno di e perpetradornan y husticia pa e victimanan.

E mision, crea pa e propio Conseho di Derechonan Humano na 2019 y di cual su labor ta pa investiga violacionnan di e libertadnan fundametnal na Venezuela desde 2014, ta presidi pa e hurista Portugues, Marta Valiñas y ta completa pa expertonan Francisco Cox di Chile y Patricia Tappatá di Argentina.

E resolucion ta urgi e regimen di Nicolas Maduro pa coopera cu e mision, como tambe cu e Oficina di ONU pa Derechonan Humano, di cual su representacion local na Venezuela a keda expulsa pa e chavismo den luna di februari ultimo.

Ademas, e texto ta lamenta profundamente e decision ey di autoridadnan, y tambe ta expresa alarma pa e "agravamento di e violacion y transgresionnan di derechonan humano y e aumento di e restriccionnan di espacio civico y democratico," specialmente den contexto di eleccion presidencial dia 28 di juli ultimo.

YES	ALBANIA	NO	ERITREA	YES	MALAWI
NO	ALGERIA	YES	FINLAND	ABST	MALAYSIA
YES	ARGENTINA	YES	FRANCE	ABST	MALDIVES
ABST	BANGLADESH	YES	GAMBIA	YES	MONTENEGRO
YES	BELGIUM	YES	GEORGIA	YES	MOROCCO
ABST	BENIN	YES	GERMANY	YES	NETHERLANDS (KINGDOM OF THE)
ABST	BRAZIL	ABST	GHANA	YES	PARAGUAY
YES	BULGARIA	ABST	HONDURAS	ABST	QATAR
ABST	BURUNDI	ABST	INDIA	YES	ROMANIA
ABST	CAMEROON	ABST	INDONESIA	YES	SOMALIA
YES	CHILE	YES	JAPAN	ABST	SOUTH AFRICA
NO	CHINA	ABST	KAZAKHSTAN	NO	SUDAN
YES	COSTA RICA	ABST	KUWAIT	ABST	UNITED ARAB EMIRATES
ABST	COTE d'IVOIRE	ABST	KYRGYZSTAN	YES	UNITED STATES OF AMERICA
NO	CUBA	YES	LITHUANIA	NO	VIET NAM
YES	DOMINICAN REPUBLIC	YES	LUXEMBOURG		
	YES 23		ABST 18		NO 6

BONDIA ARUBA

Di solicitante di asilo na strea di pelicula:

E biahe inusual di un Guineano ta destaca e debate di Francia tocante migracion

(AP) - Algun luna atras, Abou Sangare tabata un immigrante di 23 aña anonimo for Guineano cu tabatin falta di un status permanente di residencia na parti nort di Francia, di mesun manera cu miles di otro luchando contra deportacion.

Awo, un actor principal den "Souleymane's Story," un pelicula ganador di premio cu a yega cinema Frances e siman aki, su cara ta na tur skina y den stacion, parada di bus y corantnan.

E pelicula y Sangare su exito repentino ta pone luz riba migracion na Francia na un tempo unda su gobierno ta tumando un posicion mas estricto contra e topico. E ta primintiendo di haci mas dificil pa migrantenan cu tin falta di un status legal permanente keda y mas facil pa Francia por deporta nan.

Sangare ta hunga e rol di un solicitante di asilo cu a traha na Paris como delivery, coriendo su bais door di trafico na e asina yama 'City of Light.' Den un caso unda bida ta imita arte, Sangare su futuro tambe ta colga den balans. D mesun manera cu e personahe cual e ta interpreta, Sangare tin speransa di convence e oficialnan Frances di otorga su persona residencia y bandona e esfuersonan di obliga su persona sali for di e pais.

"Ora mi mira Souleymane sinta den French Office for the Protection of Refugees and Stateless Persona, mi ta pone mi mes na su luga, paso mi sa kico e ta nifica pa warda pa bo documentonan di identificacion na Franca, pa ta den e situacion aki, e stress, e ansiedad," Sangare a conta The Associated Press den un entrevista.

"Mescos cumi, Souleymane ta haya su mes den un ambiente cu e no conoce."

Sangare ta bisa cu el a bay for di Guinea cu 15 aña den 2016 pa yuda su mama cu ta enfermo. El a bay Algeria prome, despues Libya, unda el a keda deteni y trata como "un catibo" despues di un intento fracasa di crusa. Italia tabata proximo y eventualmente el a cuminsa rumbo pa Francia den 2017.

Su peticion di ser reconoci como un menor a keda nenga, pero e tabata por a studia na scol y train como mecanico, un habilidad cu tabata den demanda na Francia. Recientement,e el a ser ofreci empleo full time na un mecanico di Amiens, e pueblo cu ta su cas pa 7 aña caba, y cual coincidentemente, ta cas di President Frances Emmanuel Macron.

Sinembargo Sangare no por acepta e trabao a causa di su status ilegal. El a aplica 3 biaha sin exito pa haya su documentonan y ta biba cu un ordo di deportacion riba su cabes. E criticonan ta bisa cu e ordonan di deportacion a keda aumenta cu cada gobierno.

"Nos ta e pais den Europa cu ta produci e cantidad mas grandi di procedura di deportacion, mas dilanti cu tur otro pais," Serge Slama, profesor di ley publico na University of Grenoble a comenta.

Sinembargo esey so, e mas di 130,000 deportacion cu a keda ordena den 2023, ta "altamente insuficiente," el a agrega, pa motibo cu asina hopi di e ordonan no ta of no por keda ehecuta pa motibonan legal.

Minister di Interior Bruno Retailleau ta bisa cu alrededor di 10% di hende cu ordo di deportacion ta keda deporta. Retailleau, nombra den Francia su gobierno nobo di centrista y conservativo luna pasa, ta haciendo control di inmigracion un prioridad.

E kier pa mas inmigrante cu tin falta di un status legal keda den centronan di detencion pa mas tempo, y ta dependiendo riba e administradonan regional. Tambe e ta bisa cu e kier reduci e cantidad di stranhero cu ta drenta Francia pa medio di "haci esaki menos atractivo," incluyendo disminui e beneficionan social pa nan.

Mathilde Buffiere, ken ta traha cu inmigrante den centronan di detencion administrativo cu e Groupe SOS Solidarites, ta bisa cu e oficialnan ta invirtiendo cada biaha "menos y menos tempo" evaluando e solicitud di residencia di e inmigrantenan prome cu detene nan den e centronan di detencion.

Den Sangare su caso, su bida a tuma un diferente caminda ora cu el a conoce creador di pelicula Boris Lojkine. Varios audicion a causa cu el a ricibi e pelicula su rol principal. Sangare a gana e premio di Best Actor na Cannes Film Festival su "Un Certain Regard" e ana aki.

Sinembargo un premio cu mas nificado por ta den e horizonte: Despues di Cannes, e oficialnan di gobierno a email Sangare, invitando su persona renoba su aplicacion pa residencia.

Respondiendo na preguntanan di AP, e autoridadnan Frances a bisa cu e ordo di deportacion den contra di Sangare "te ainda ta legalmente valido" pero a agrega cu oficialnan a reexamina su caso pa motibo cu el a tuma pasonan pa integra.

"Mi ta kere e pelicula a haci esaki," Sangare a conta AP.

"Bo tin mester di un permiso di residencia pa bo por cambia bo bida aki. Mi bida lo cambia e dia cu mi ricibi mi documentonan," el a bisa.

110 atleta a participa den e torneo di Open Water 2024

Diadomingo dia 29 di September a tuma luga e torneo di Open Water 2024 organisa pa Aruba Dolphins. E torneo aki tabata liber pa tur participa, y pues a mira un grupo enorme di 110 atleta cu a acepta e desafio aki.

E torneo tabata parti den tres categoria: 1-3-5 km. Esaki a tuma luga na Savaneta, den bisindario di e Piscina Olimpico Roly Bisslik, hogar di e Aruba Dolphins Swimming Club. Di tur e participante, mas cu 60 a bay cas cu un premio.

Tambe na e evento tabata minister di Deporte Endy Croes, ken a entrega e premionan na e ganadornan.

Potretnan di Aruba Dolphins Swimming Club riba nan Facebook.

Conscientisando federacionnan deportivo riba e importancia di e tema legal

Expertonan den e mundo di ley a elabora riba aspectonan relevante pa deporte

Durante e di cinco siman di e "Capacity Building Training", despues di a bay den e parti di maneho y bon gobernansa, sigui pa un parti financiero, a yega na e siguiente paso importante pa brinda informacion, e aspectonan legal cu ta relevante pa un instancia deportivo. Den cuadro di esaki, dos experto cu tambe ta forma parti di e famia di COA, a duna un presentacion amplio di diferente topico.

A cuminsa e anochi cu un presentacion di abogado y segundo Secretario General di Comite Olimpico Arubano, Sr. Maarten Willems, cu tin amplio experiencia den e tereno legal, como "associate partner" na HBN Law & Tax. Den su parti, el a splica y duna bastante informacion den e parti di comprende e debernan legal y regulacionnan importante pa federacionnan deportivo, ademas di papia di "risk management strategies" pa asina proteha bo instancia deportivo di obligacionnan legal. Manera Maarten mes a bisa, sigur no un tema mucho "sexy", pero si sumamente importante pa un bon maneho a plaso largo pa cualkier federacion. Finalisando su parti di e anochi, Maarten a enfatisa e importancia di notula reunionnan cu tin como federacion, como esaki ta esencial den bon maneho y tambe un manera facil y organisa di tin tur informacion y decisionnan tuma bon documenta. E la ehempel di con e mes ta notula durante reunion di directiva di COA, ilustrando cu den mesun seno di COA, ta percura pa haci e proceso aki corectamente.

Despues di e presentacion di Maarten, Sr. Patrick Werlemen a hiba palabra, unda e biaha aki no solamente como e organisador di e curso aki, si no tambe como experto den e ramo legal deportivo. Patrick sigur ta un persona hopi conoci den e mundo di deporte den e aspecto di maneho, como actual Director di Desaroyo pa COA, y tambe presidente di e comision di "ARUNADO", cu ta "Aruba Anti-Doping Organization" cu ta forma parti di COA. Ademas di ta involucra localmente den e temanan di anti-doping, Patrick a ta actual presidente di RADO, cu ta e "Regional Anti-Doping Organization", pues e organisacion cu den nos region Caribense ta maneha e parti di anti-doping. Patrick ta un persona cu amplio conocemento legal, specialmente den e ramo deportivo, como e tabata consehero legal pa e departamento di salud y deporte den gobierno, ademas di ta un experto di maneho deportivo, como e la logra termina un "executive masters degree" den "Sports Organization Management". Patrick a splica e parti legal y di normanan di entre otro; "anti-doping policies, match fixing & safety regulations". E temanan aki tabata mas familiar pa e dirigentenan deportivo, ademas di a hiba na e pregunta; di unda ta saca tur e reglanan aki? Aki a papia riba un documento hopi importante den e movimento Olimpico, e "Olympic Charter". E documento aki ta e base di unda tur cos ta haya su base, pues ta hopi importante pa tur dirigente deportivo por lo menos repaso y asina gana hopi conocemento di e normanan cu ta gran parti di e exito di Olimpismo.

The Kingdom Series 2024 ta inicia dia 31 di october proximo

Durante Conferencia di Prensa di Gobierno di Aruba diaranson mainta, Minister Endy Croes a lansa e torneo The Kingdom Series 2024. E campeonato ta tuma luga na Aruba di 29 di october te cu 5 di november 2024. E meta di e proyecto ta pa promove e weganan di baseball na e nivel mas halto na Aruba.

Manera ta conoci na aña 2023, Minister Endy Croes a firma un acuerdo cu Koninklijke Nederlandse Baseball en Softball Bond (KNBSB) di Hulanda, caminda cu e seleccion di Reino lo ta na Aruba pa hunga 3 wega di fogeo fuerte. Team Kingdom of the Netherlands ta consisti di e miho hungadonan di Hulanda, Corsou, y Aruba. Pais Aruba a forma un seleccion pa milita contra di Hulanda. Un siman di baseball, unda cu e Seleccion di Reino lo hunga su tres weganan. Ademas di esaki, nan lo duna clinics nos hobennan y seminario pa umpires.

Team Kingdom of the Netherlands ta biaha pa Mexico den luna di november pa competi den Premier 12 di World Baseball Softball Confederation cu lo tuma luga na Mexico dia 10 pa 14 di november 2024. E 12 miho paisnan cu a keda selecta e aña aki ta entre otro, Merca, Mexico, Colombia, Venezuela, Puerto Rico, Republica Dominicana, Hapon, Korea, Cuba, Panama y Kingdom of the Netherlands. Di cual 6 ekipo ta bataya contra otro na Mexico y 6 ekipo lo enfrenta otro na Chinese Taipei.

Den caso cu Team Kingdom of the Netherlands clasifica entre e 4 mihornan den Premier 12, nan lo participa den campeonato final na Hapon.

A urgi FIFA pa duna mas critica riba derecho humano den e trato di Copa Mundial 2034 cu Saudi Arabia

(AP)—Dos luna prome cu FIFA ta planea pa confirma Saudi Arabia como e anfitrion di e Copa Mundial 2034, a urgi e organismo deportivo ayera pa permiti critica independiente di e obligacionnan di e reino pa cu derecho humano prome cu e torneo.

Un grupo di expertonan di ley y derecho humano, ademas di activistanan Saudi den exterior, kier pa FIFA duna orden pa conduci evaluacionnan—y un posible clausula di terminacion—den e contracto di e Copa Mundial 2034 cu Saudi Arabia.

E conseheronan cu a bin for di Zurich ayera kier pa presidente di FIFA Giani Infantino, ken tin relacion cercano cu lidernan politico y di futbol na Saudi, pa siña for di con Qatar a ser scogi como e anfitrion di e Copa Mundial 2022. Qatar a gana na 2010 cu lidernan di FIFA e tempo ey no dunando hopi atencion riba proteccion legal y desafionan reputacional.

Saudi Arabia, manera Qatar, ta tradicionalmente un sociedad conservativo y mester un proyecto di construccion gigante cu ta depende riba trahadornan migrante pa asina construi stadion y otro infrastructura pa e evento mas grandi den e mundo di futbol. "Awo no tin excuus mas," segun abogado Britanico Rodney Dixon a conta AP. "Si esaki ta nifica cu p'esey nan mester yega na un otro tipo di acuerdo na december, esey ta loke nan mester haci."

Mas cu 200 miembro di FIFA lo firma e contractnan di anfitrionamento despues di e decision di dia 11 di december durante un reunion online. Saudi Arabia ta e unico candidato pa 2034. Primintiendo pa no ser confrontacional cu FIFA, Dixon a bisa: "Nos no ta ingenuo. E no ta FIFA su trabao pa cambia mundo. Nan no ta ONU."

E reunion den e ciudad hogar di FIFA a bin dos dia despues cu e Asamblea General di e Organisacion di Nacionnan Uni (ONU) a rechasa un oferta di Saudi Arabia pa haya un asiento riba e Conseho di Derecho Humano pa e proximo tres aña.

Ayera, e conseheronan a cita e historia di Saudi Arabia riba libertad di discurso y asamblea, y leynan riba labor y tutela di hende homber cu ta limita e libertad di hende muhe. Despues cu Infantino a ser eligi na 2016, ora critica tabata intenso riba Qatar y su tratamento di trahadornan migrante, FIFA a demanda un strategia di derecho humano for di e anfitrionnan di Copa Mundial.

Reglanan di oferta pa e torneo di 2030 y 2034 ta referi na "actividadnan den conexion cu e oferta pa y anfitrionamento" en bes di derechonan den sociedad amplio. Na mei, FIFA a haya un oferta for di e expertonan di ley y derecho humano pa crea un proceso independiente pa monitoria progreso den Saudi Arabia.

Profesor Suisa Mark Pieth, un consehero di anti-corupcion pa FIFA entre 2011-14, a bisa cu e organismo a ignora nan y "ata nos aki atrobe na Zurich." Na juli, a publica e plannan di Saudi Arabia pa e Copa Mundial incluyendo un evaluacion di su strategia di derecho humano pa abogadonan cu el a scoge, y 15 proyecto di stadion.

Investigador di Human Right Watch Joey Shea a bisa diabierna cu el a documenta "violacionnan grave di labor" contra trahadornan migrante cu ta conta pa mas cu 13 miyon, of aproximadamente 14 porciento di e poblacion di e reino.

E scala di construccion rekeri pa e Copa Mundial y potencial pa abusonan di labor "ta hopi, hopi scur," Shea a bisa. El a adverti cu mientras e gruponan di derecho tabatin acceso limite pa opera den Qatar prome cu e Copa Mundial 2022, tin "cero acceso" pa Saudi Arabia.

Oficialnan di futbol Saudi a bisa consistentemente cu e reino ta haciendo progreso riba reforma social como parti di e Vision 2030 pa Prins Heredero Mohammed bin Salman pa modernisa y crea un economia post-azeta.

Den un video for di Washington D.C., Merca, Abdullah Alaoudh di e Centro di Democracia Medio Oriente a insisti cu "e situacion di derecho humano na Saudi Arabia a empeora bao di e liderazgo di Mohammed bin Salman."

FIFA ta evaluando ofertanan di Copa Mundial cu reportahenan probablemente disponible na comienso di december. Tambe e mester evalua e strategia di derecho humano di e candidatonan pa e Copa Mundial 2030: co-anfitrion Spaña, Portugal y Maroco cu weganan den Argentina, Paraguay y Uruguay.

"Tur rapport revalante, incluyendo e evaluacionnan independiente riba contexto derecho humano y e strategianan di derecho humano di tur candidato pa e edicion di 2030 y 2034, ta disponible riba nos website," FIFA a bisa ayera.

HOOFDSTEMBUREAU ARUBA

Anuncio

Den cuadro di entregamento di lista di kadidatonan di partidonan politico dia 18 di oktober 2024, e partidonan cu ta desea di entrega nan lista di candidato personalmente, a haya e oportunidad awe pa saca un lot pa asina stipula e orario di entrega di e lista di kadidatonan di partidonan politico pa cu e eleccion di parlamento di 6 december 2024.

Un total di 10 partido politico tabata presente pa e loting. E resultado di e loting ta lo siguiente:

	Entrega di lista 18 oktober 2024
Orario	**Partido**
09:00	Partido HTC (HTC)
09:30	
10:00	Cristiannan Uni Reforzando Potencial di Aruba (CURPA)
10:30	Movimiento Arubano Soberano (MAS)
11:00	Movemento Indigena Arubano (MIA)
11:30	
12:00	Partido Patriotico di Aruba (PPA)
12:30	
13:00	RAIZ
13:30	Movimiento Electoral di Pueblo (MEP)
14:00	
14:30	Red Democratico (RED)
15:00	Accion 21 (ACCION 21)
15:30	FUTURO (FUTURO)

Un conseho tecnologico:

Kico pa haci prome y despues cu bo telefon ser horta of keda perdi

(AP) - Celular awendia ta carga henter nos bida, e-mail, rednan social y te hasta cuenta di banco, potretnan, mensahenan y mas. Esaki ta haci cu si nos perde nan of nan ser perdi, e por causa un obstaculo grandi den nos bida.

Den cierto luga, robo di telefon a surgi asina hopi cu awo e ta un problema diario, cu ladronnan riba bais electrico rancando esaki for di peatonnan su man, bayendo cune for di mesa den restaurant of bayendo cune riba trein.

Na Britania, unda ta horta alrededor di 200 telefon pa dia den loke ta yama "snatch Theft," e gobierno a compromete di tuma accion contra e crimen y lo reuni cu compañianan y creadornan di dispositivo pa asina bin cu solucionnan.

Proteccionnan basico
Tin cosnan cu bo por haci pa e ta menos doloroso si bo telefon keda horta. Pa motibo cu algun di e funcionnan aki ta mas tecnico den naturalesa, hende hopi biaha no ta tene esaki na cuenta.

Lock lo mas cu bo por. Por lo menos, rekeri un scan biometrico pa por unlock e telefon. Tambe bo por agrega rekisitonan similar na e aplicacionnan individual importante manera bo cuenta di banco, WhatsApp of Signal, pa asina proteha bo finanzas of chat di e ladronnan.

Tambe, activa e funcion 'my device,' cual ta disponibel pa ambos iOS y Android. Samsung tambe ta ofrece su propio servicio yama SmartThings Find.

Probablemente tambe bo tin varios potret balioso. E ta un bon idea pa 'back up' esaki, conhuntamente cu tur bo contactonan, calender y otro documentonan. Google y Apple ta ofrece servicionan di 'backup' riba cloud, aunke e versionnan gratis ta ofrece espacio limita. Tambe bo por haci esaki cu un hard drive externo, memory card of un laptop.

Algun forsa policial y compania ta conseha paga e funcion unda bo por mira kico un mensahe ta bisa, cual ta preveni cu e ladronnan purbando di drenta bo cuenta for mira codigo di reset of login ora cu e telefon ta blokia. Pa haci esaki riba un iPhone por ehempel, bo ta bay na e seccion di Notificacion den e menu di settings y bo ta desactiva preview pa aplicacionnan individual pero si laga esaki cendi pa e aplicacionnan menos riesgoso manera noticia of tempo.

Sende e funcionnan mas nobo
Actualisacionnan recien di Apple y Android ta inclui un cantidad di funcionnan nobo cu ta diseña pa haci robo menos atractivo.

E usuarionan di iPhone por sende Stolen Device Protection, cual ta hopi mas dificil pa e ladronnan tin acceso na funcionnan y settings clave. Varios di e ladronnan lo kier delete e data for di e telefon y reset esaki pa nan por bende, pero cu e funcion aki cendi, nan lo mester di fingerprint of e cara pa por haci esaki. Apple tambe a recientemente actualisa su "activation lock" cu ta haci hopi mas dificil pa por bende partinan di telefonnan horta.

Telefon di Adroid, mientrastanto, awo por usa inteligencia artificial pa detecta mocion cu ta indica cu un persona a coy e telefon for di bo man y ta coriendo bay sea na pia of riba un bais y lo lock e pantaya inmediatamente. Tambe titn un fucnion riba e telefon yama Private Spaces cu ta laga'bo sconde e documentonan sensitivo den bo telefon.

Skirbi e number di serie di bo telefon
Tuma nota di bo telefon su number di serie, tambe conoci come e IMEI number. Esaki por conecta bo na e telefon si esaki keda recupera den futuro. Haya esaki pa medio di yama *#06# riba bo telefon. Si bo a perde e telefon caba, bo por haya esaki tambe riba e caha den cual el a bin.

Si e ta horta caba
Notifica polis. Yama bo compania di seguro si bo tin un cobertura pa esaki y informa e compania di e telefon pa asina nan por freeze bo number y dunabo un SIM di remplaso. Tambe notifica bo banco pa asina nan por tene un bista riba transaccionnan sospechoso.

Track bo dispositivo
Purba localisa bo telefon cu e funcion di 'Find My Device'. Pa iPhone, bay na iCloud.com/find for di un web browser y pa Android bay na google.com/android/find. Samsung tambe tin su propio servicio pa e telefonnan di e model Galaxy.

E servicionan aki lo mustra bo telefon su ultimo paradero of posicion actual riba e mapa, cual tambe ta util si bo a perde algun caminda den cas. Apple ta bisa cu hasta si un iPhone no por conecta na internet of a ser paga, e ta usa Bluetooth pa notifica cualkier dispositivo cercano di Apple usando e mesun red tras di su dispositivonan AirTags. Google ta bisa tambe cu e telefonnan nobo di Pixel por ser localisa "pa varios ora" despues cu nan a ser paga haciendo uso di tecnologia similar.

Si e dispositivo yega un area no familiar riba e mapa y bo ta sospecha el a ser horta, expertonan ta bisa cu ta mas util notifica polis na luga di bay busca e telefon bo mes.

Pasonan final
Si bo no por haya bo telefon, tin pasonan final pa tuma.

Log out di tur bo cuentanan cu por ta accesibel via e telefon y despues kita esaki for di bo lista di dispositivonan confia cu bo ta usa pa codigonan, pero tambe garantisa prome cu bo por haya e codigonan aki otro caminda manera riba e-mail.

Despues, como ultimo recurso, bo por delete e telefon di manera remoto pa asina no tin ningun chens cu e data lo cay den e man ekiboca. Sinembargo, tuma nota: Apple ta bisa cu si e iPhone ta offline, e delete di e telefon lo sosode solamente ora cu e ta back online. Pero si bo haya e telefon prome cu delete esaki, bo por cancela e peticion.

Google ta adverti cu e SD Memory Card cu ta den e telefonnan di Android no tin e opcion di delete esaki di manera remoto. Y despues cu delete e telefon, e no lo aparece cu Find My Device."

Dia Mundial di Parha Migratorio 2024

Proteccion di insecto ta yuda proteha parhanan

Dia Mundial di Parha Migratorio 2024 yama 'World Migratory Bird Day' (WMBD), ta observa 2 biaha pa aña. E prome biaha den luna di mei y e otro biaha den luna di october, pa 2024 e ta dia 12 di october. Ta celebra e dos diferente dianan pa enfatisa e migracion di e parhanan cu ta tuma luga riba e hemisferio Noord y riba e hemisferio Zuid.

E observacion di dos dia di Dia Mundial di Parha Migratorio tambe ta duna mas hende e oportunidad pa celebra y pa conscientisacion cu ta enfoca riba e necesidad di conservacion di parhanan cu ta migra y nan habitat. E meta ta pa alcansa efectividad di conscientisacion mundial di e retonan cu e parhanan migratorio ta enfrenta, nan importancia ecologico, y e necesidad di cooperacion internacional pa conservacion.
Directie Natuur en Milieu (DNM) tambe ta duna un aporte local pa cu e dia observa aki. Aruba tambe ta ubica strategicamente pa asina grupo di parhanan migratorio bishita nos pa descansa, recarga of tambe broei pa despues nan bolbe nan luga. Den nos publicacionnan recien nos ta enfoca riba nos fauna protegi cu ta inclui parhanan local pero tambe esnan migratorio manera e sternchi chikito y e sternchi pecho ros. DNM ta inclui algun informacion cu ta pertenece na e tema cu ta enfoca e aña aki, cu ta e importancia di insectonan pa e parhanan migratorio.

Tur aña, riba e di dos diasabra di luna di october ta observa e fecha mundial pa parhanan migratorio. E aña aki e tema ta enfoca riba e importancia di insectonan. Insectonan ta un elemento importante pa sobrevivencia di parhanan y esakinan ta menasa mas y mas. Insectonan ta fuente esencial di energia pa parhanan, esaki ta cuminda pa nan. E parhanan tin necesidad di bon nutricion pa nan mes y pa nan yiunan. E presencia di insectonan ta aporta grandemente na e momento di migracion di parhanan. Durante nan parada na diferente luga riba nan ruta, e parhanan ta busca insectonan den mondi, saliñanan of otro habitat. Tambe nan ta busca pa gara insectonan den aire of ta coba pa esakinan den troncon di vegetacion. Hopi biahe of migracion di parhanan ta coincidi cu abundancia di insectonan na e localidad unda nan ta descansa.
Migracion di parhanan ta un fenomeno natural. E biahe aki ta envolve movemento masal di parhanan cu ta bula distancianan largo, cu ta cubri continentenan, guia pa nan instinto, señalnan di medio ambiente, y tambe compaña cu strategia. E migracion di parhanan ta un fenomeno cu ta bou menasa. Esaki ta pa via cu e populacion di insecto ta bahando rapido.
Akinan DNM ta inclui poco mensahenan importante di e interdependencia di insectonan cu e parhanan:

- Presencia di insectonan ta influencia e tempo, duracion y exito general pa e migracion di parhanan. Durante e trayecto, parhanan ta para na diferente luga riba nan ruta. Nan ta busca insectonan den areanan di cosecha, mondi, saliñanan, 'wetlands' y otro habitat.
- Parhanan cu ta come un variedad di insectonan. Esakinan ta inclui abeha, sangura, musca, bichi, barbuletor y tambe invertebra acuatico manera e spirito di cabrito (tambe yama dopi dopi). P'esey no ta recomenda pa spuit cu insecticida ki ora cu ta y tampoco unda cu ta. Parhanan cu ta come insecto ta yuda combati infestacion di insectonan of tambe combati plaga cu ta propaga malesa.
- 85% di matanan cu ta floria ta rekeri polinisacion y esaki hopi biaha ta trabou di insectonan. P'esey si nos perde e polinisantenan nos matanan lo lucha pa biba y tambe e parhanan cu ta depende di nan.
- Mantencion y restauracion di areanan cu tin awa manera damnan, saliñanan y 'wetlands' ta esencial pa proteccion di e grupo di parhanan acuatico cu ta come insecto.
- Observacion y monitoreo di parhanan migratorio cu ta uza ciencia cu ta inclui participacion di hende ta yuda cu conscientisacion. Manera ken no ta corda e conteo nacional di parha, algo asina tambe por haci pa esunnan migratorio. Pa medio di campaña educacional di medio ambiente y naturalesa por duna data importante pa restaura y maneha habitatnan esencial cu ta beneficia y conecta parhanan migratorio.

DNM ta felicita un y tur cu e di dos dia Mundial di Parha Migratorio den 2024. Ta importante pa reconoce cu mester di mas proteccion no solamente di parhanan pero tambe e insectonan. Bo por admira y reconoce importancia di e parhanan pero mester sa di kico nan ta depende pa nan sobrevivencia; espacio pa biba y tambe loke nan ta come: insecto.

Aruba Conservation Foundation:

Treciendo e bario di Bringamosa hunto pa e Lora

Como bisiñanan cerca di Parke Nacional Arikok, e residentenan di Bringamosa tabata tin e privilegio pa ta un di e prome nan pa mira e Lora bula den libertad como cu e Lora a cuminsa gara confiansa y explora pafo di areanan di naturalesa protegi. E anochi informativo tabata presenta pa Research & Conservation Manager, Giancarlo 'Gian' Nunes y Terrestrial Biodiversity Conservation Ranger, Roger Solagnier y tabata yena cu informacion valioso y un compromiso colectivo pa preserva e Lora.

A comparti e trayectorio increibel di e Lora, for di nan yegada inespera te cu nan reintroduccion den Aruba su naturalesa despues di tabata extincto pa mas cu 70 aña. Residentenan tambe a siña con pa comporta nan mes ora di tende of mira e Lora, y a siña mas tocante plannan continuo pa mehora e Lora su habitat. Como un muestra di nan aprecio, ACF a regala diferente mata di fruta na e comunidad pa planta den nan hardin, creando mas fuente di cuminda pa e Lora y otro especienan.

Naturalesa no conoce frontera, p'esei hunto, nos ta e bos di naturalesa.

Baby di 2 aña a cay fey tribuna na e veld di Pos Chikito

Diahuebs mainta a drenta informe di cu un baby di 2 aña a cay for di tribuna a na e veld di Pos Chikito, mesora a dirigi tanto polis como ambulans na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin comprende cu ya caba ambulans a bay cu e criatura pa hospital.

Na Pos chikito a start un pleito entre 2 mucha y un a manda un tas cu cuchiu y corte na su atras

Diaranson mainta a drenta informe di un pleito entre 2 ruman y un a manda un tas riba e otro y den e tas ey tabata tin un cuchiu y esaki a corta e mucha na su atras, mesora a dirigi tanto polis como ambulans na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin comprende cu como cu ta vakantie y e mayornan mester traha a laga un mucha di 5 aña cuida su rumannan mas chikito. Entre e rumannan chikito a start un pleito unda un a manda un tas di e tata den cual tabata tin un cuchiu y esaki a bay corta e ruman mas chikito di 5 aña na su atras.

Na yegada di e ambulans nan a atende e mucha y a transporte pa Centro Medico y a avisa slachtofferhulp ya cu e mucha a ser hiba su so eynan.

Polis a captura un boa chikito na Eagle

Diahuebs merdia a drenta informe di cu tin un boa na entrada di un cas na Eagle, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya mesora a a captura e Boa cual tabata menos di 1 meter y a hib'e y a liber'e den un mondi den cercania.

Polis a detene adicto ambulante busca pa husticia manera cu e peticion di su buskeda a drenta

Diahuebs mainta manera cu ministerio publico su peticion di buskeda y detencion di L.K. a drenta.

Ni un rato despues e patruya a topa cu e sospechoso den Elleboogstraat y mesora nan a detene. E patruya a solicita e vehiculo di transporte pa asina hib'e warda di polis.

Truck a laga santo, piedra y sushi benta riba caminda na Montaña

Diahuebs merdia a drenta informe di cu un truck pasando na Montaña riba un di e "verkeersdrempel" e baki patras a dal habri y sushi a cay riba e caminda.

Mesora a yama D.O.W. pa bin recoge esaki. Mientrastanto autonan mester a desvia pasando na banda pa evita sigui plama esaki riba caminda.

Celebracion 10 aniversario di Parokia San Juan Pablo II na Tanki Leendert

Papa Francisco a canoniza Papa Juan Pablo II dia 27 april 2014 como Santo. 18 mei 2014 Obispo Luis Antonio Secco a inaugura un parokia nobo na Aruba, esta Parokia San Juan Pablo II.

E aña aki ya nos ta celebra 10 aniversario di nos Parokia pero tambe Canonisacion di nos Patrono. Esaki sigur ta motibo pa celebra p'esey nos kier invita parokianonan y devotonan pa compania nos den e nobena y preparacion spiritual pa fiesta Patronal San Juan Pablo II cual lo ta diadomingo 20 october 2024. Programa di nobena y celebracion: Fiesta Patronal 2024 – 10 aniversario

Diabierna, 11 october 2024
Nobena pa 5:45 pm y sigui cu Santo Sacrificio di Misa pa 6.30 pm

Diasabra, 12 october 2024
Nobena pa 5:15 pm y sigui cu Santo Sacrificio di Misa pa 6.00 pm

Diadomingo, 13 october 2024
Nobena pa 8:15 am y sigui cu Santo Sacrificio di Misa pa 9.00 am

Dialuna te cu diabierna, 14 - 18 oktober 2024
Nobena pa 5:45 pm y sigui cu Santo Sacrificio di Misa pa 6.30 pm

Diasabra, 19 october 2024
Nobena pa 5:15 pm y sigui cu Santo Sacrificio di Misa pa 6.00 pm

Diadomingo, 20 october 2024
Santo Sacrificio di Misa pa 9.00 am. Celebracion Fiesta Patronal di parokia San Juan Pablo II y sigui despues cu un brindis pa tur presente.
Potret di Parokia San Juan Pablo II riba Facebook.

Resultado Sorteo
october 11

Alexander

Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte

DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
9423	2312	0607	7673
5573	0709	SUPER5	4551
3976	7009	-	9374

MERDIA / **ANOCHI**

	MERDIA	ANOCHI
CATOCHI	Sorteo # 4415	Sorteo # 8370
	5340	7928
	2511	8728
	7765	0687
MULTI-X	X2	X2
BIG 4	Sorteo # 4415	Sorteo # 7414
	6903	9778
MULTI-X	X2	X3
1OFF	Sorteo # 2471	Sorteo # 2119
	8965	9710
ZODIAC	Sorteo # 4415	Sorteo # 6173
	1319	0120
	Libra	Leo
LUCKY 3	Sorteo # 1289	Sorteo # 1103
	445	370
MULTI-X	X3	X2

LOTTO 5

Sorteo #		Joker	Letter
0	x Jackpot	Proximo Jackpot	
0	x Match 4+	180.000,-	
0	x Match 4		
0	x Afl. 12,00		

LOTTO DI DIA 04-09-14-24-27

Sorteo # 6621		Proximo Jackpot
0	x Jackpot	58.000,-
11	x Match 4	
166	x Afl 8,00	

MINI MEGA 09-13-14-21

Sorteo # 1705		Mega Ball 15
0	x Jackpot	Proximo Jackpot
2	x match 4	350.000,-
2	x Afl. 500,00	
35	x Afl 50.00	
58	x Afl.15,00	

MEGA PLUS Afl. 450.000,-

WEGA DI NUMBER KORSOU Sorteo #

One Happy Island Lions Club ta organisa Peace Poster Contest

One Happy Island Lions Club, un biaha mas ta organisando e competencia anual di pintamento di Lions International. Ya pa mas di 30 aña Lions International ta organisando e Peace Poster contest mundialmente, aki na Aruba, nos di One Happy Island Lions Club ta organisando e evento aki pa di 4 biaha.

One Happy Island Lions Club kier invita hobennan entre 11 pa 13 aña, pa participa na e mainta di pintamento aki cu lo tuma luga riba diasabra 26 di october di 9AM pa 2PM na Centro di Bario Kibrahacha.

E tema pa e aña aki ta: Peace without Limits.

Rekisitonan pa participa ta lo siguiente:
- Competencia ta habri pa tur mucha entre 11 y 13 aña, naci entre 16 di november 2010 y november 15, 2013;
- Participacion ta completamente gratis;
- Inscripcion adelanta ta necesario usando e siguiente link; https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdveadtN-H5I6tHnnuryNU-v7rgqHY1RIafhhxVwZNA_KqjunA/viewform
- Ultimo dia pa inscribi ta 23 di october 2024;
- Tur mucha lo ricibi durante e mainta aki di pintamento algo di come y bebe;
- Tur material pa pinta lo ta cortesia di One Happy Island Lions Club;
- Pintura ganador ta bira propiedad di One Happy Island Lions Club;
- Exhibicion y anuncio di ganadornan y otorgamento di premio lo tuma lugar den luna di december

Pa mas informacion ta disponibel riba nos Facebook page: One Happy Island Lions Club of por manda nos un WhatsApp na 564-2034.

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010

F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610

F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138

Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999

Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord
(close to the hotels)
Tel: 736-2952 or
593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	Imsan
7:00 pm / 10:00 pm	24 ora

Botica na warda

Oranjestad:	San Nicolas:
Central	Aloe
Tel. 585 1965	Tel. 584 4606
EMERGENCIA	911

POLIS	
Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA	
Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
San Nicolas	584-5712
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD	
Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA	
Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

Servicio di Taxi

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Cambio di clima a aumenta Helene su yobida y biento pisa y segun cientificonan mesun cos a sosode cu Milton

(AP) - Cambio di clima causa pa ser humano a aumenta e yobida debastador di Horcan Helene cu alrededor di 10% y a intensifica su bientonan cu 11% segun cientificonan den e estudio rapido cu a publica net ora cu Horcan Milton a menasa Florida menos di dos siman despues di Helene.

E calentamento di e clima a empeora Helene su velocidad di biento cu alrededor di 20.92 kilometer pa ora y a haci e temperaturanan den lama suficientemente halto pa causa un tormenta for di 200 te cu 500 biaha mas probabel segun e calculacionnan di World Weather Attribution. Temperatura di oceano den Gulf of Mexico tabata alrededor di 3.6 grado Fahrenheit riba e averahe segun WWA.

“Horcan Helene y e tormentanan cu tabata sosode den e region tur a keda amplifica pa e hecho cu aire ta mas caluroso y por wanta mas humedad, cual ta nifica cu e yobida, cual hata sin cambio di clima lo tabata halto mirando e circunstancianan, tabata mas halto ainda,” Ben Clarke a comenta, ken ta co-autor di e estudio y un investigador di clima na Imperial College London, den un entrevista.

Milton ta hopi probabel di tin e mesun influencia.

Cientificonan a adverti cu e contribucion continuo na e cambio di clima lo causa mas horcan manera Helene, cu inundacionnan “cu no por imagina” mas aleu cu solamente costa. Varios di esnan cu a fayece den Helene tabata victima di inundacion cu a sosode mas paden cu e costa, na luga di e bientonan fuerte.

Helene a touch tera na Florida cu un record di tormenta di 4.57 meter halto y bientonan sosteni catastrofico cu ta yega te hasta 225.31 kilometer pa ora, golpiando Georgia, Carolinas, Tennessee y Virgnia. El a destrui pueblonan den Appalachians, lagando miyones sin electricidad, servicio di celular y suministro ademas di causa e fayecimento di mas di 230 persona.

Pronostico di tempo

Tempo:
Awe tardi y awe nochi: parcialmente nubia cu un awasero local
Den marduga y mañan: temporalmente hopi nubia cu un awasero local

Temperatura maximo 33 grado Celsius
Temperatura minimo 27 grado Celsius
Indice di calor (heat index) den y rond di oranan di merdia: 34 pa 39 grado Celsius
Uv index: 10

Bahada di solo: 6:23pm
Subida di solo: 6:29am

Biento:
Modera for di direccion generalmente oost; forsa 3 te 4 (12 te 30km/ora, 7 te 16 nudo).
Den dia basta fuerte te posiblemente fuerte den rafaga; forsa 5 te 6 (31 te 50km/ora, 17 te 27 nudo).

Situacion general di tempo:
E masa di aire den region ta sigui ta humedo y instabil. Esaki lo por induci algun awasero breve y local durante e periodo di pronostico aki. Localmente awasero por bay compaña pa lamper cu strena y causa poco molester.

Condicionnan maritimo/ estado di lama:
Na partinan protege di costa: keto,rond di 1 pia.
Na partinan zuid: trankil, 1 pa 2 pia.
Na partinan oost te noordwest di costa: modera cu olanan alrededor di 3 pa 5 pia

Ku bos haltu mi ta sklama na Senjor
ku bos duro mi ta grita ousilio
ta deshoga mi kurason serka dje
dune E di konose tur mi anshanan
Mi kurason port a serka di kai
ma Abo ,Senjor, sa unda mi ta bai.

Conforme cu bolontad di Papa Dios ta participa fayecimento di nos Ruma –Tata y Omo stima :

Augustin Hilario Valdez
Mihor conoci como: " Buchi"
*28-08-1949- †06-10-2024

Na nomber di su:
Majornan: †Benigno Valdez
†Fransisca Valdez – De Cuba

Yiu-nan: Mayra y Raimond Sanders
Sharine y Raymond Williams

Nieto: Julian

Nietanan: Linsey y Milena

Nomber di tur su ruman-nan:
†Ronny - y Jacintha Valdez - Scot y familia
Nersiso - y †Ilsa Valdez - Maduro y familia
Clara y -y †Andres Kelly – Valdez y familia
Juliana y – y † Jossy Maduro – Valdez y familia
Maria Valdez y familia
Lidia y Euro Quijada –Valdez y familia
Carmen y Leonardo (Bieuw) Werleman –Valdez y familia
Mirtha y Rolando (Roly) Thielman – Valdez y familia
Jacintha y Nico Robert – Valdez y familia
Marcelino y Roselyn Valdez – Willems y familia
†Albertico Valdez y yui-nan
Ramiro y Tere Valdez – Melendes

Mama di su yiu-nan: Maria Montero
Sobrino y sobrinanan, primo y primanan, Ihanan su bon amigonan: Micheal Johnson y familia –Godfield Eman y familia – Sabana Blanco Supermarket
Demas familia Valdez na Venezuela y Hulanda
Familia-nan : Valdez- Scot – Maduro – Kelly – Quijada – Werelman – Thielman – Robert –Tromp – Willems – Melendes – De Cuba – Van der Linden – Montero y demas familia

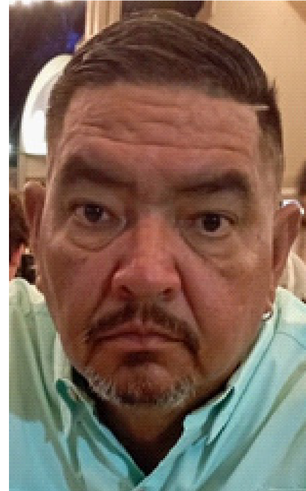
Disculpa nos si den nos momento di tristeza por a lubida algun otro familia
Un danki special ta bai na Mama di Sabana Blanco Supermarket unda e tawata pasa su tempo

Acto di entiero lo tuma lugar Diasabra 12 October 2024 di 2 pm pa 4pm na Misa Imaculada Conception Santa Cruz y despues lo hibe na su lugar di decanso na Santana Catolico Santa Cruz

"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada.
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23

Cu profunfo tristeza na nos curazon nos ta anuncia fayecimento di:

Sergio T. Maduro
Mihor conoci como: "Papa Theo/ Superman"
*23-01-1969 †08-10-2024

Na nomber di su:
Casa:
Carmen Maduro Bonalde

Mama:
Fransisca Maduro

Tata:
Mario Maduro

Yiunan:
Milenne Maduro
Serge Maduro & Gritsanne Maduro
Shandrea Maduro
Emeli Bonalde
María Bonalde
Robert Bonalde

Manera yiu:
Errol Salazar

Mama di su yuinan:
Sheila Tromp

Rumannan:
Marion & Famia
Sharole & Famia
Romulo & Famia
† Robertino
Angelo & Famia
Donald & Famia
Arnold & Famia
Anouschka & Famia

Nieto/nietanan;
Serganne, Sergion, Sheilane, Shadday, Matthew, Thiago, Paula, Kethleen & Kiara

Amigo nan di cas:
Johnny, Balentino, Gabriel, Toni & Albert (Flaco)

Sobrino, sobrina, prima, primo, tanta, omo y amigo di beach

Nos Disculpa si den nos tristeza nos por a lubida cualkier famia of conocir.

Acto di despedida lo tuma lugar na Aurora Funeral Home Dialuna 14 di Oktober 2024 di 2or pa 4or di atardi. Cremashon lo tuma lugar den seno familiar.

Nos ta lamenta cu despues di entiero nos no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

"Dios ta amor... y amor ta Dios,
maske mi no ta na e mundo aki, tur dia lo mi ta banda
di boso Curazon, mi por stens di loke Señor ta hasi"
Salmo 33

Cu dolor na nos curason, pero conforme cu boluntad di Dios, nos ta
participa fayecimento di nos mama stima:

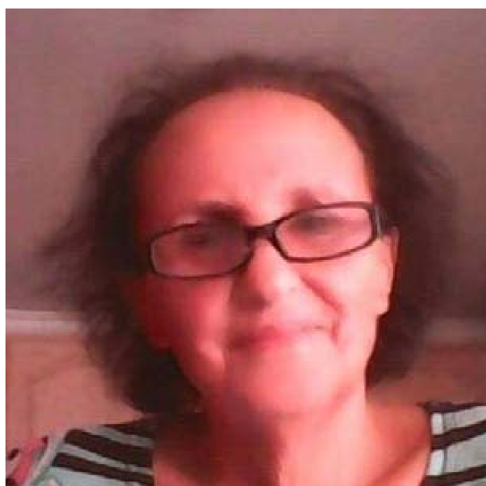
Sra. Albertina Franken
Cariñosamente yama "Betty"
*07-08-1938 - †07-10-2024

Na nomber di su yuinan:
†Harold Quant y Pura Quant-Paredes
Ustica Franken-Quant y Hubert Franken
Patricia de Nobrega-Quant y Andy de Nobrega
Vivian Figaroa-Quant y Hosé Figaroa
Yvonne Geerman-Quant y Dennis Geerman
Marusha Tromp-Quant y Juanucho Tromp
Rumanan:
†Anita Webb-Giel y famia
†Agrepina Maduro y famia
†Rosa de Cuba y famia
†Seferina Simileer y famia
†Brigida Gomez y famia
†Pedro Franken y famia
†Gregorio Franken y famia
Cuña:
Margot y Eddy Thodé y famia
Cuña:
Margot y Eddy Thodé y famia
Manera yiu:
Fernando "Paisa" Reyes y famia
Primo y Primanan, sobrino y sobrinanan, y tur ihanan cu e la stima en especial Rafael y Astrid Webb-York, dr. Edwin de Cuba y Maria Ruiz, Maria de Cuba, Bernadetta Gomez, Judith Franken y bisiñanan, amigonan di Cas Cristelle, cuidadornan en especial Ray y Lidia, su dokternan di cuido dr. E. de Cuba, dr. van Horenbeeck, dr. Waterloo, dr. Van Ool.
Nieto (a) nan y bisanieto (a) nan:
Valery Quant y yuinan, Sameh y Mehsen Labadie
Kristel Moreta-de Nobrega y Sergio Moreta y yuinan, Lea y Sasha
Jennifer Arends-Reyes y Ricky Arends y yui Charlotte
Curt de Nobrega y Leslie de Nobrega Molano-Castillo y yui, Courtney
Kathleen Sajwani-Figaroa y Baharat Sajwani y yuinan, Kiaan y Kiara
Dennis Jr. Geerman
Jurney Tromp
Cuidadornan: Sandra Saquinga, Elisa Romero, Narlis Alarcon, Lina Pardo, Coleta Zschuschen.
Demas Famia: Quant, Franken, de Nobrega, Figaroa, Geerman, Tromp, Webb-Giel, Maduro, de Cuba, Ruiz, Simileer, Gomez, Wernet, Labadie, Moreta, Arends, Molano-Castillo, Sajwani, Thodé, de Windt, Pourier, Vrolijk, Orman, Reyes
Nos disculpa si den nos tristesa nos por a lubida un of otro famia of conocir.
Ta invita pa despedida y acto di entiero cu lo tuma lugar na:
Misa Pro-Cathedral San Francisco di Asis na Playa
Fecha: diamars 15 di october 2024
Orario: 2'or pa 4'or di atardi, despues ta sali pa santana Catolico na Noord.
Nos ta lamenta cu despues di entiero no ta ricibi bishita di condolencia na cas.

A algunas persona las amamos toda la vida….
A otras aún después….

Con dolor en nuestro corazon, anunciamos el fallecimento de:

Sra. Cecilia I. Pillado - Leone
*21-10-1946 - †10-10-2024

En nombre de su:
Esposo: Giorgio Leone
Hijos: Diego Jorge Leone
Marianina Leone
Luna & Kiara
Yernos:
Noella Bianchi
Roger Peterson
Nietos:
Delfina Leone
Francisco Diego Leone
Agustina Leone
Julieta Leone
†Gauchita, †Captain Morgan, Jerry, Negrita, Smokey, Moro, Milo, Monita, Fenix
Demas familia y amigos

Les invitamos para el acto di condolencia/despedida que tomara lugar el lunes 14 de octubre 2024 en Aurora Funeral Home de 7 a 9 de la noche. Acto de cremacion tomara lugar despues. Despues de la cremacion no recibiran visitas de condolencia en casa.

Dios ta amor… y amor ta Dios,
maske mi no ta na e mundo aki, tur dia lo mi ta banda di boso curason, mi por stens di loke Señor ta hasi"
Salmo 33

Cu dolor na nos curason, pero conforme cu boluntad di Dios, nos ta participa fayecimento di nos mama stima:

Eufemia Laureta Tromp-Maduro Cariñosamente yama "Greta"
*10-05-1957 - †09-10-2024
Acto di entiero lo wordo anuncio despues

Lagrima y flornan por seca, su recuerdonan y tur loke el a haci y significa pa nos, lo keda graba pa semper den nos mente y curason.
"Cerca Dios mi alma ta na paz, ta di DJ'E mi salbacion ta bin"
Salmo 62:1
Cu dolor na nos curason, nos ta participa fayecimento di nos ser stima:

Juan R. Tromp
Cariñosamente yama "Tata, Robby of Juancho"
*27-12-1946 - †01-10-2024

Na nomber di su:
Mayor: †Victoriana "Viola" Tromp
Casa: Glenda Tromp-Franken
Yiunan:
Anuar Tromp & Esmeralda Loopstok
Melissa Tromp & Nelson Gomes
Nieto- & nietanan:
Melienny Kock & Rowald Tromp
Christiaan Boekhoudt & Daniela Rodriguez
Melitza Kock & Christopher Jeanlouis
Suziënne Tromp & Gregorio Chung
Suquiënne Tromp, Melison Tromp & Melisjon Gomes
Sujenne Croes & Greg Omar Bernabela & yiunan
Nelisha Gomes, Zairon Gomes & Mackenzie Williams
Bisanietonan: Melvin & Marvin
Rumannan:
†Theresita Tromp
†Jacintho & Andresita "Shita" Tromp-Maduro
Joaquin Tromp y famia
Vicky Tromp
Sobrinanan:
Samara Tromp y yiunan
Samantha Tromp
Kim Maduro & famia
Sua y cuñanan:
Maiky Franken & Flora & famia
Coby Franken & †Diana & famia
Rudolf "Dufi" Franken & Maria
†Felipe "Fechi" Franken
Edwin "Tienchi" Franken
Carlos & Myrtha Franken-Vrolijk & famia
Rosa & Robert Sint Jago-Franken & famia
†Florencio Franken & famia
†Francisco "Paco" & Doris Franken-Peralta & famia
Omonan:
†Efrain & Lou & famia
†Augustin Maduro & famia
Iha: Nanette Croeze & famia
Amigo di cas: Emiterio "Buchi" & Elsa Croes & famia
Primo- y primanan, comper- y comernan, bisiñanan, ex-coleganan di trabow: Watco, Safecom, Arubabank, compañeronan di Dialyse.
Demas famia: Tromp, Franken, Gomes, Loopstok, Boekhoudt, Kock, Rodriguez, Jeanlouis, Chung, Croes, Bernabela, Croeze, Williams, Maduro, Ras, Peralta, Sint Jago, Vrolijk, Kwidama, Werleman, Wever, Geerman.
Ta invita pa acto di condolencia y entiero cual lo tuma lugar na Misa Inmaculada Concepcion na Sta Cruz, diamars 15 di October 2024 di 1:30 pa 4'or di atardi.
Nos disculpa pero despues di entiero nos no por ricibi bishita di condolencia na cas.
Perdona nos si den nos tristesa nos por a lubida alguna famia o

A descubri restonan parcial di escalador Britanico 100 aña despues di ascenso pa Everest

(AP)—Escaladornan ta kere cu nan a descubri e restonan parcial di un escalador Britanico cu kisas—of kisas no—tabata un di e prome dos hende pa subi Mount Everest, un siglo despues di nan intento riba e punta mas halto na mundo, segun un expedicion lidera pa National Geographic.

Prome cu e estrena di un pelicula documentario, e canal a bisa diabierna cu e expedicion a descubri un pia den mea cu borda cu "AC Irvine" y un boot cu por a pertenece na Andrew "Sandy" Irvine, ken a disparce na edad di 22 aña hunto cu su compañero, e legendario George Mallory, cerca di e cima di Everest dia 8 di juni 1924.

E duo, ken tabata busca pa bira e prome hende pa conkista Everest, a ser mira na aproximadamente 245 meter for di e cima. Nan destino a des debati pa escalador- y historiadonan, cu algun speculando cu nan a para riba e cima di mundo prome cu nan a disparce mientras nan tabata bahando.

Den su carta final pa su casa, Ruth, prome cu el a disparce riba Mount Everest un siglo pasa, Mallory di 37 aña, ken a bisa famosamente cu e kier a conkista Everest "pasobra e ta eynan," a purba di calma su preocupacion hasta ora el a bisa cu su chens pa yega na e cima mas halto na mundo tabata "50 pa 1 contra nos."

A descubri e curpa di Mallory na 1999 pero no tabatin evidencia cu por a prueba cu e duo a yega e cima di Everest na 8,849 meter. Ainda no tin evidencia cu por bisa esaki, aunke e supuesto descubrimento di e restonan di Irvine por provee un direccion mas

specifico pa un camara fia na e escaladornan pa miembro di expedicion Howard Somervell e tempo ey.

E mea y boot a ser descubri na un altitud mas abao compara cu e sitio unda e descubri Mallory, riba e glaciar Central Rongbuk bao di e North Face di Mount Everest. "Esaki ta un momento monumental y emocional pa nos y henter nos equipo riba suela, y nos ta djis spera cu nos por porfin trece paz na su famia y e mundo di escalacion en general," segun miembro di e equipo di escalacion y explorador di National Geographic Jimmy Chin.

E famia di Irvine a bolunta pa compara testnan di DNA cu e restonan pa asina confirma su identidad. Su gran nieta y biografo, Julie Summers, a bisa cu el a reacciona emocionalmente ora el a haya sa di e descubrimento. "Mi a biba cu e storia aki desde mi infancia ora mi tata a conta nos tocante e misterio di Omo Sandy riba Everest," el a bisa. "Ora Jimmy a conta mi cu el a mira e nomber AC Irvine riba e label di e mea den e boot, mi a yora. E tabata y lo keda un momento extraordinario."

Blaas ta dal y collapse toren di radio na Albuquergue durante festival

(AP)—Un blaas ta dal y collapse un toren di radio ayera na Albuquerque, New Mexico, durante e festival famoso den e ciudad, autoridadnan a bisa.

No tabatin ningun reportahe di herido, segun Kevin Carhart, un vocero pa e oficina di e Bernalillo County Sherif. E blaas, cual tabatin tres hende abordo, a aterisa siguramente den un veld despues cu el a dal e toren. E blaas Aerostar International Inc. S-57A a ascende for di un parke como parti di e di 52 edicion di Albuquerque International Balloon Fiesta, segun e Federal Aviation Administracion, cual ta investigando e situacion.

No ta claro con halto e toren tabata. Video di e incidente a mustra cu ningun structura tabata den caminda ora e toren a cay. Un blaas a dal den un liña di coriente na comienso di siman durante e tercer dia di e festival, lagando casi 13,000 cliente sin coriente pa casi un ora.

E fiesta ta un di e eventonan mas documenta, atrayendo shen miles di expectadornan tur aña pa New Mexico pa mira mas cu 100 blaas den colornan briyante y formanan special. Na 2004, un blaas cu e forma di e cara di Smokey Bear a keda pega den un toren di radio durante e festival, forsando e piloto y dos pasahero pa baha via e structura.

No ta claro si e toren afecta diabierna tabata e mesun toren unda e blaas a pega 20 aña pasa.

Muhe ta apela culpabilidad pa purba di trafica 29 turtuga for di Vermont pa Canada riba kayak

(AP)—Un muhe di China apela culpabilidad diabierna pa purbando di trafica 29 turtuga, cual ta un especie proteha, for di un lago na Vermont pa Canada riba kayak.

Wan Yee Ng, 41, a ser aresta dia 28 di juni mainta na un Airbnb na Canaan mientras e tabata drentando un kayak cu un tas riba Lake Wallace, segun un declaracion hurado di un agente di Border Patrol.

E Royal Canadian Mounted Police a notifica agentenan cu dos otro hende, incluyendo un homber cu ta specula ta e casa di e sospechoso, a cuminsa paddle den un nave maritimo for di e banda Canades di e lago bayendo Merca, segun documento di corte.

E agentenan a investiga su tas pisa y a descubri 29 turtuga eastern box individualmente lora den mea, manera e declaracion ta bisa. Turtuganan eastern box ta conoci pa ta bendi riba e mercado preto pa 1,000 dollar cada un, e declaracion a bisa.

A confisca su telefon, y un buskeda pa agentenan policial a descubri comunicacion mustrando cu el a purba trafica e turtuganan den Canada pa asina nan por ser bendi na Hong Kong, segun e acuerdo di apelacion. Ng, di Hong Kong, tabata bibando na Canada.

El a apela culpabilidad ayera pa un conteo di intento inhusto pa exporta y manda 29 turtuga eastern box for di Merca, violando ley. E ta planea pa ser sentencia na december y ta enfrenta te cu dies aña den prison y un multa di te cu 250,000 dollar.

Presidentenan Ruso y Irani ta reuni mientras preocupacion ta aumenta tocante e atakenan escalando den Medio Oriente

(AP)—Presidente Ruso Vladimir Putin a reuni cu presidente di Iran ayera, durante un tempo unda Tehran ta suministrando armanan pa e guera di Moscu den Ucrania y preocupacionnan tocante e atakenan escalanso entre Israel y Iran y su aliadonan militante.

Putin y presidente Irani Masoud Pezekshkian a discuti e situacion den e Medio Oriente despues di e forum internacional den e capital Ashgabat na Turkmenistan, segun media estatal Ruso a bisa.

Moscu y Tehran a firma un trato di 1.7 biyon dollar pa Iran pa exporta drone pa Rusia despues cu Putin a invadi Ucrania na 2022, y Merca tambe ta kere cu el a transferi misilnan balistico di distancia corto.

Ambos pais a ser acusa e siman aki pa Ken McCallum, e hefe di e agencia di inteligencia domestico na Britania, M15, di conduci un cantidad creciente di intento pa asesinato, sabotahe y otro crimen riba tera Britanico. McCallum a bisa cu su agentenan y polis a aborda 20 complot “posiblemente letal” sosteni pa Iran desde 2022 y a adverti cu e por expande su obhetivonan den e Reino Uni si e conflicto den e Medio Oriente crece.

Durante e reunion di e dos presidente, Putin a conta Pezeshkian cu e posicion di Moscu y Tehran riba evento internacional ta frecuentemente hopi cerca, segun e agencia noticiero Ruso, Tass. Tambe el a invita e lider Irani pa bishita Rusia y Pezeshkian a acepta, Tass a bisa.

“Nos tin e hopi oportunidad awo, y nos mester yuda otro den nos relacion. Nos principionan, nos posicion den e arena internacional ta similar cu di boso,” Pezeshkian a bisa na comienso di su reunion cu Putin.

Pezeshkian a bisa cu e “atakenan cruel” di Israel riba Libanon ta “indescriptible.” E ehercito Israel a manda tropanan den e parti sur di Libanon y ta lansando atakenan aereo den e pais contra e luchadornan di Hezbollah.

Papiando ayera mientras e forum a habri, Putin a bisa cu e kier crea un “orden di mundo nobo” di a aliadonan di Moscu pa desafia e West, segun un video provee pa Kremlin. E conferencia ta ser asisti pa otro lidernan regional incluyendo presidente Pakistani Asif Ali Zardari y e hefenan di otro nacion den Centro Asia, manera Kazakhstan, Kyrgyzstan, Tajikistan y Uzbekistan.

Putin tambe ta anticipa pa tene discusionnan cu e presidente di Turkmenistan, Serdar Berdymukhamedov. Berdymukhamedov a ser eligi na 2022 pa sucede su tata, Gurbanguly, ken a goberna e pais desde 2006. Turkmenistan ta keda mayormente isola bao gobernacion autocratico desde cu el a bira independiente despues di e collapse di e Union Sovietico na 1991.

Gobierno Britanico nobo ta presenta un revision di derechonan di trahado

(AP) – Gobierno di Labor nobo di Gran Bretaña diahuebs ultimo a presenta un cantidad di derechonan nobo pa miyones di trahado, incluyendo reglanan mas generoso riba pago di malesa, permiso di mayor y restriccionnan grandi riba cierto practicanan di empleo, manera retiro y contrato: un pakete di medidanan describi door di ministernan como e revision di mas grandi di derechonan di trahador den un generacion.

E Ley di Derechonan di Trabao a keda publica alrededor di 100 dia despues cu partido Labor a tuma poder pa prome biaha den 14 aña despues di su victoria grandi riba e Partido Conservdor den eleccion general.

E 28 medida a ser ampliamente bon bini pa sindicato y gruponan di presion cu ta representa companianan, aunke un di nan a describi nan como "torpe, caotico y mal planía."

Secretario di Estado pa Comercio, Jonathan Reynolds a bisa cu e medidanan, cu lo drenta na vigor na 2026 despues di mas consulta cu negoshi y sindicatonan, lo aumenta salario minimo pa derechonan na luga di trabao y duna miho sosten na negoshinan cu ta aplica bon practica.

"Esaki ta un proyecto di ley amplio cu, unabes ehecuta, lo representa e mehoracion mas grandi den derechonan laboral den un generacion," el a bisa.

Gobierno di prome minister Keir Starmer a lucha pa mantene e iniciativa desde cu el a ser eligi dia 4 di juli, cu criticonan ta acus'e durante simannan den titularnan negativo tocante un serie di regalo. Cu e legisladonan back den Parlamento, Starmer ta spera cu su gobierno por bolbe riba e bon caminda den e proximo simannan cu un serie di politica, mas notablemente den e presupuesto di 30 di october.

Entre e medidanan anuncia, trahadonan lo por aplica pa beneficio di malesa for di e prome dia di ausencia en bes di e di cuater, nan lo tin derecho riba permiso di paternidad y permiso di mayor sin pago for di e prome dia di empleo, y nan lo tin derecho riba permiso pa duelo. Trahadonan tambe lo tin proteccion contra retiro inhusto for di prome dia.

Reino Uni ta parti di e orbita Europeo, pero su normanan laboral tin un flexibilidad – of precariedad, dependiendo di e perspectiva – similar na esnan di e mercado Mericano. E team di Starmer tabata aspira, durante nan tempo den oposicion, pa brinda mayor seguridad y stabilidad cu lo atrae labor pa e economia.

Na momento cu e ley drenta na vigor, empleadonan cu ta gana menos cu 147 euro pa siman tambe por beneficia di e derecho aki, aunke, den nan caso nan lo ricibi un suma di compensacion mas abao.

Premio Nobel di Paz pa movemento Hapones contra armanan nuclear

(DW) – Organisacion Hapones Nihon Hidankyo ta e ganado di Premio Nobel di Paz 2024 "pa su esfuersonan pa logra un mundo liber di armanan nuclear y pa demostra pa medio di testimonio di testigonan cu armanan nuclear nunca mas mester ser usa", Comite Nobel Noruego, cu sede na Oslo a informa ayera.

E sobreviviente di bom atomico, Toshiyuki Mimaki, representante di organisacion Hapones Nihon Hidankyo, a spera cu e premio aki "duna mas peso" na e mensahe antinuclear cu nan ta promove.

Nihon Hidankyo ta un grupo funda na 1956 pa "hibakusha" of sobrevivientenan di e bomnan atomico lansa pa Merca riba Hiroshima y Nagasaki 11 aña prome, y for di e tempo ey el a traha pa plama e testimonionan di esnan afecta rond mundo y pa promove un mundo liber di armanan nuclear.

"Mi ta kere cu door di ricibi e gran premio aki, nos palabranan lo por tin mas peso," Mimaki, kende tabatin 3 aña na augustus 1945, ora cu e prome bom nuclear den historia a ser benta riba e ciudad unda e tabata biba cu su famia, a bisa den un aparicion pa medionan local.

Mimaki a considera cu e situacion actual den Franha di Gaza ta similar na esun di Hapon devasta pa bomnan na final di Segunda Guera Mundial. "Na Gaza ta detene muchanan cu sanger. Ta mescos cu na Hapon 80 aña pasa," el a declara durante un conferencia di prensa na Tokyo, agregando cu e idea cu armanan nuclear ta trece paz ta un falacia.

"A bisa cu danki na armanan nuclear, mundo ta mantene paz. Pero armanan nuclear por ser usa pa teroristanan," el a bisa. "Por ehempel, si Rusia usa nan contra Ucrania, of Israel contra Gaza, e lo no caba eynan. Politiconan mester sa e cosnan ey," Mimaki a insisti.

E movemento Nihon Hidankyo, funda na 1956, a ricibi e recompensa "pa su esfuersonan na fabor di un mundo sin arma nuclear y pa a demostra, pa medio di testimonionan, cu arma nuclear nunca mas mester ser usa," e presidente di e Comite Noruego Nobel Jørgen Watne Frydnes a bisa na momento di declara e ganado di premio.

E historia di e "hibakusha", manera e sobrevivientenan di Hiroshima y Nagasaki ta conoci, ta "unico" y nan activismo a contribui na genera y consolida oposicion na e armanan aki basa riba nan propio experiencianan, creando campañanan educativo y advertiendo contra su proliferacion y uso, e sentencia ta destaca.

E presidente di e Comite Nobel a considera "alarmante" cu e "veto riba e uso di armanan nuclear" cu a ser genera como respuesta na e bombardeonan atomico di augustus 1945 awor ta "bao di presion."

"E premio di e aña aki ta un premio cu ta enfoca riba e necesidad pa mantene e veto nuclear aki. Y nos tur tin un responsabilidad, particularmente e potencianan nuclear," Frydnes a bisa reporteronan.

Prome minister di Hapon, Shigeru Ishiba, a bisa, di su parti, cu Premio Nobel di Paz na Nihon Hidankyo ta "sumamente significante."

ARUBA VANDAAG®
Zaterdag 12 oktober 2024 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

Glenbert Croes heeft zijn ontslag als minister ingediend en is verdachte in de Portulaca-zaak

Pagina 3

Geoffrey Wever verlaat de partij Raiz

Pagina 4

Controverse over "no more hotels" gaat verder met de bouw van Nanki at Baby Beach

Pagina 6

ARUBAVANDAAG

Staatssecretaris Zsolt Szabo stelt antwoord uit over corruptie in Caribisch Nederland

Verzoek om input van Transparency International

Afgelopen vrijdag informeerde Staatssecretaris van Koninkrijksrelaties en Digitalisering, Zsolt Szabo, per brief dat hij geen antwoord zal geven op de vragen van PVV-Kamerlid Van Haasen over corruptie in Caribisch Nederland binnen de gestelde termijn van drie weken.

"Bij deze brief informeer ik u dat de vragen gesteld door PVV-Kamerlid Peter van Haasen over politieke instabiliteit en corruptie in het Caribische deel van het Koninkrijk (ingediend op 11 september 2024), met kenmerk 2024Z13370, niet binnen de termijn van drie weken kunnen worden beantwoord," schreef Staatssecretaris Szabo. "Meer tijd is nodig om de vragen te beantwoorden. Het verzoek om aanvullende informatie heeft langer geduurd dan verwacht. De Kamer zal de antwoorden zo spoedig mogelijk ontvangen."

In een toelichting bij de brief, die samen met de brief werd overhandigd, meldt Szabo dat voorlopige antwoorden al zijn opgesteld, maar dat hij meer informatie wil over de rol van de niet-gouvernementele organisatie Transparency International en in het bijzonder over hun werk in het Caribisch gebied sinds 10 oktober 2010. Er is een verzoek ingediend voor aanvullende informatie van Transparency International.
Koninkrijksmedia meldden dat de staatssecretaris de antwoorden klaar had om aan de Kamerleden te overhandigen, maar dat hij de indiening ervan uitstelde.

De vragen van Van Haasen kwamen naar aanleiding van een reeks integriteitsschendingen door politici in Curaçao, Aruba en Sint Maarten. Hij uitte zijn zorgen over de instabiele politieke sfeer en wijdverspreide corruptie in deze autonome regio's en vroeg zich af of deze problemen goed bestuur in de weg staan.
Onder verwijzing naar verschillende artikelen van bronnen als NOS, AD, The Daily Herald en Caribisch Netwerk, stelde Van Haasen drie vragen aan de staatssecretaris:
Is de staatssecretaris op de hoogte van de politieke instabiliteit en de algemene corruptie in de autonome landen binnen ons Koninkrijk?
Deelt de staatssecretaris de mening dat zijn doelen van goed bestuur, een solide financieel beleid en economische zelfvoorziening alleen haalbaar zijn met een integer en corruptievrij bestuur?
Beschouwt de staatssecretaris het als een rol van de Nederlandse overheid om toezicht te houden op corruptie en integriteit in de autonome landen binnen het Koninkrijk volgens dezelfde criteria als Transparency International?

Het feit dat staatssecretaris Szabo ervoor heeft gekozen om eerst advies in te winnen bij Transparency International voordat hij een antwoord geeft, geeft aan dat hij het onderwerp serieus neemt en van plan is om dieper in te gaan op de bevindingen van de NGO.

Corruptie op Aruba

Nadat de demissionaire minister van Arbeid, Glenbert Croes (MEP), gisteren werd gearresteerd in verband met de Portulaca-zaak, kreeg het thema van corruptie in het Caribische deel van het Koninkrijk opnieuw aandacht. Maar dit is slechts het meest recente geval dat wijst op een veel groter probleem.
In het verleden heeft Bon Dia Aruba al bericht over de zorgwekkende corruptiesituatie binnen het bestuur op Aruba.

Corruptie binnen de uitvoerende macht op Aruba (regering van Aruba)

Aruba heeft binnen het Koninkrijk een record van politici die zijn veroordeeld voor strafbare feiten, waaronder de voormalige minister van Financiën, Tico Croes uit het kabinet Henny Eman III, in de zaak rond het Ontwikkelingsfonds voor San Nicolas (onherroepelijke uitspraak).
Voormalig minister Paul Croes, die minister van Jeugd, Sociale Zaken en Arbeid was in het kabinet Mike Eman II, is ook strafrechtelijk veroordeeld in de IBIS-zaak voor verschillende misdrijven zoals witwassen, deelname aan een criminele organisatie, omkoping en misbruik van zijn functie. De uitspraak van Paul Croes is eveneens onherroepelijk en momenteel zit hij zijn straf uit in de KIA.
Benny Sevinger, parlementslid en voormalig minister van Infrastructuur, Integratie en Milieu in de kabinetten Mike Eman I en II, werd recentelijk veroordeeld in eerste aanleg en in hoger beroep in de Avestruzzaak voor het toewijzen van overheidsgronden, misbruik van zijn stichting Curason Berde, fraude tegen Aruba en het aannemen van steekpenningen.

Corruptie binnen de wetgevende macht op Aruba (Parlement van Aruba)

Alan Howell, die de hoofdverdachte was in de Diamantazaak en vicevoorzitter van het Parlement van Aruba, werd veroordeeld voor verduistering en valsheid in geschrifte door de rechtbank in eerste aanleg. Momenteel is zijn zaak in hoger beroep. Samen met Howell is er Jacqueline van Putten, kandidaat op de lijst en penningmeester van de fractiestichting van de POR-partij in het parlement van Aruba, genaamd Blue is Love Foundation. De uitspraak geeft aan dat Van Putten zichzelf heeft verrijkt met een 'Sinterklaas'-bonus waar zij geen recht op had. Van Putten heeft geen hoger beroep aangetekend, waardoor haar veroordeling onherroepelijk is.

Verdachte politici

Otmar Oduber, voormalig minister van Infrastructuur en Milieu van het kabinet Wever-Croes I, is momenteel verdachte in de Flamingo-zaak met betrekking tot het verstrekken van grond en zal in november voor de rechtbank verschijnen. Chris Romero, voormalig minister van Transport en Primaire Sector in het kabinet Wever-Croes I, is ook strafrechtelijk verdachte in de Kwihi-zaak voor enkele contracten die hij als minister had toegekend. Guilfred Besaril, voormalig Gevolmachtigd Minister in het kabinet Wever-Croes II in Nederland, wordt verdacht van verduistering van Arubaanse gelden tijdens zakenreizen, het uitgeven van betalingsopdrachten met persoonlijk voordeel en het maken van kosten voor Aruba. Deze zaak wordt Tulipan genoemd. En nu kunnen we Glenbert Croes toevoegen, voormalig minister van Arbeid, Integratie en Energie van het kabinet Wever-Croes II, hoofdverdachte in de Portulaca-zaak.

Corruptie binnen het Koninkrijk

Op Aruba zijn er momenteel vijf politici strafrechtelijk veroordeeld voor corruptie.
AVP-partij: Momenteel zijn er drie veroordelingen voor corruptie.
POR-partij: Momenteel zijn er twee politici veroordeeld voor corruptie en één verdachte in de Flamingo-zaak.
MEP-partij: Momenteel zijn er twee verdachten, een in de Kwihi-zaak, voormalig minister Chris Romero, en voormalig gevolmachtigd minister Guilfred Besaril in de Tulipanzaak.
In Curaçao: Momenteel zijn er twee politici veroordeeld voor corruptie en één voor de moord op Helmin Wiels.
In Sint Maarten: Momenteel zijn er twee veroordelingen voor corruptie.

Glenbert Croes heeft zijn ontslag als minister ingediend en is verdachte in de Portulaca-zaak

Dinsdagochtend kwam naar buiten dat er een gerechtelijke inval had plaatsgevonden in het gebied van Bubali. Later werd bekend dat Glenbert Croes, die als demissionair minister van Arbeid, Energie en Integratie diende, was aangehouden als hoofdverdachte in het strafrechtelijk onderzoek genaamd 'Portulaca'.

De arrestatie is onderdeel van het Portulaca-onderzoek, dat in juni is begonnen en al enige tijd loopt onder leiding van het Openbaar Ministerie en de Landsrecherche.

In die tijd verklaarde Croes, die toen nog minister was, dat "Portulaca een onderzoek is dat dateert uit 2020-2022. Zoals iedereen weet, nam minister Croes het integratiebeleid over in november 2021, met als doel corruptie in de onder zijn verantwoordelijkheid vallende afdelingen aan te pakken, vooral in het proces van vergunningverlening aan degenen die aan de vereisten voldoen. Om deze reden heeft hij de betreffende afdelingen geïnstrueerd om volledige medewerking te verlenen aan het onderzoek van het Openbaar Ministerie." Croes verklaarde ook zijn volste vertrouwen in de onpartijdigheid, efficiëntie en effectiviteit van het Openbaar Ministerie, omdat alleen op die manier duidelijkheid kan worden verschaft over de twijfels en fouten die zijn gemaakt.

Gisteren meldde procureur-generaal mevrouw Amelin Flanegin dat na de arrestatie van Croes een huiszoeking ("doorzoeking") in zijn woning heeft plaatsgevonden.

Dit onderzoek richt zich onder andere op de verdenking van misdrijven met betrekking tot de verstrekking van verblijfs- en werkvergunningen van 2020 tot heden.

Eerder, op 4 juni 2024, vonden in hetzelfde Portulaca-onderzoek ook arrestaties plaats. Destijds werden ook huiszoekingen uitgevoerd in verschillende panden, waaronder dat van zijn moeder, waar de stichting "Union ta Forsa" voor de campagne van 2021 nieuw leven werd ingeblazen, en er verschillende objecten werden in beslag genomen.

Uit onderzoek van de in beslag genomen voorwerpen bleek een verdenking tegen de minister, en het Openbaar Ministerie legde de verdachte beperkingen op in het belang van het onderzoek. Dit betekent dat de verdachte alleen contact mag hebben met zijn advocaat en niet met anderen.

Het Openbaar Ministerie is voorzichtig met het verstrekken van verdere informatie over de inhoud van deze zaak.

Het Openbaar Ministerie benadrukt dat politieke gebeurtenissen geen invloed hebben op de voortgang van een strafrechtelijk onderzoek en ook nu niet.

Het Openbaar Ministerie en de Landsrecherche volgen hun eigen planning bij strafrechtelijke onderzoeken. Wat tijdens het onderzoek wordt ontdekt, bepaalt vaak het moment van de arrestatie van een verdachte en het uitvoeren van huiszoekingen.

De arrestatie van gisteren heeft te maken met het moment waarop de verdenking tegen de minister ontstond, de planning van de Landsrecherche, onderzoeksrechter en het Openbaar Ministerie, en dit verschilt niet van wat gebruikelijk is bij andere onderzoeken.

Met het ontslag van de regering op 9 september en de daaropvolgende oproep tot verkiezingen heeft dit onderzoek niet beïnvloed.

De strafrechtelijke procedure loopt nog. Verdere arrestaties in deze zaak zijn niet uitgesloten. Het Openbaar Ministerie verstrekt momenteel geen verdere informatie.

Vervolgens verklaarde de regering van Aruba in een persbericht: "Zoals eerder aangegeven, als een minister verdachte wordt, dient hij onmiddellijk zijn ontslag in, conform artikel 17 van de Integriteitswet voor ministers. De regering van Aruba wacht op de ontslagbrief van de minister."

Twee uur later verklaarde de minister-president namens de regering van Aruba: "Namens de regering van Aruba en in mijn functie als minister-president, deel ik mee dat de minister van Arbeid, Integratie en Energie, de heer Glenbert Croes, zijn ontslag heeft ingediend. De heer Glenbert Croes heeft deze beslissing genomen om zich terug te trekken vanwege zijn status als verdachte in de Portulaca-zaak. In de MEP-partij en de huidige regering zijn er principes en regels dat wanneer een minister of parlementslid als verdachte wordt aangemerkt, hij of zij onmiddellijk ontslag neemt om transparantie te waarborgen en het juridische proces zonder belemmeringen te laten verlopen."

Verder bedankte men minister Glenbert Croes voor zijn diensten en zijn medewerking tijdens de regeringsperiode. Ze wensten Glenbert Croes, zijn familie en zijn ondersteuners veel kracht. Lopende werkzaamheden van zijn ministerie zullen zonder onderbreking door een collega-minister worden opgepakt.

Later zal bekend worden gemaakt welke minister de betreffende portefeuille zal overnemen.

De coalitiepartij Raiz gaf een verklaring op hun sociale media, waarin zij aangaven: "Democratie steunt zichzelf op het vertrouwen tussen het volk en de overheid. Corruptie, in welke vorm dan ook, ondermijnt dit vertrouwen en daarmee onze democratie. Heel Aruba heeft vandaag opnieuw gezien hoe corruptie bij de traditionele partijen aan de deur klopt. De partijen die dagelijks grote inspanningen leveren om hun populariteit bij het volk te behouden door zichzelf te verkopen op een manier die niet klopt. Aruba kan de gevolgen van een beleid dat ons vertrouwen in bestuur vernietigt niet langer dragen. Platform Raiz distantieert zich volledig van elke vorm van corruptie en blijft pleiten voor transparantie, rechtvaardigheid en integriteit. De volgende verkiezingen zullen historisch zijn, waarin we de koers van onze politieke voorgoed kunnen veranderen. Vandaag bevestigen we opnieuw dat ons land fundamentele verandering nodig heeft, voor ons en voor degenen die na ons komen."

DIMAS
Wilhelminastraat 31-33, Oranjestad, Aruba
Tel.(297)5221500 Fax (297)5221505
dimas@aruba.gov.aw - www.dimasaruba.com

FORMULARIO DE SOLICITUD DE PERMISO

A. PERMISOS: ❑ Estadia Temporal ❑ Estadia Temporal con Trabajo ❑ Estadia

B. TIPO DE SOLICITUD: ❑ Primera Solicitud ❑ Nueva Solicitud ❑ Modificación ❑ Duplicado

C. DATOS PERSONALES DEL EXTRANJERO (EL SOLICITANTE) — LETRA DE IMPRENTA

Apellido:
Nombre: ❑ Hombre ❑ Mujer
Fecha de nacimiento: Lugar de nacimiento:
País de nacimiento: Nacionalidad:
Estado civil: ❑ Soltero ❑ Casado ❑ Viudo(a) ❑ Divorciado(a)

De hier niet gestelde vragen... *Komen nu uit Den Haag...*

Zoals was te voorzien heeft het recente rapport van Amnesty International over de behandeling van Venezolaanse vluchtelingen in Aruba meer reacties opgeroepen in Nederland dan in Aruba zelf. We kunnen zelfs stellen dat hier een volkomen stilte heerst, zowel vanuit de regering als de oppositie. Het lijkt wel alsof er een rapport is gepubliceerd over een ander land in de regio en niet over ons land. Maar het zal dus niet lang duren voordat de vragen vanuit Den Haag zullen komen...

Het Nederlandse kabinet kreeg namelijk bijna onmiddellijk vragen uit de Tweede Kamer. In onze editie van 5 oktober hebben we aandacht besteed aan de vragen van parlementslid Raoul White (PvdA/GroenLinks) aan minister Faber, verantwoordelijk voor asiel- en migratiebeleid. Faber heeft intussen om meer tijd gevraagd om de zaak goed te bestuderen alvorens met een reactie te komen. Een kernpunt in de gestelde vragen betreft de aanklacht van Amnesty International dat Aruba vluchten organiseert naar Venezuela voor vluchtelingen die terug worden gestuurd naar hun land. Als dit waar is dan is dat duidelijk een overtreding van het 'non-refoulement'-principe, betreffende het terugsturen van een persoon, onder meer vluchtelingen, naar een land waar zij gevaar lopen. Bovendien komt ook de vraag naar voren of Nederland via de financiële hulp aan Aruba voor het aanpakken van de vluchtelingensituatie, wellicht meebetaalt aan het met voeten treden van internationale verdragen waarvoor de Koninkrijksregering de uiteindelijk verantwoordelijke is.
In de gestelde vragen heeft White ook verwezen naar artikel 43, tweede lid van het Statuut. Dit artikel behandelt in het eerste lid de verantwoordelijkheid van de landen in het Koninkrijk om te zorgen voor "de verwezenlijking van de fundamentele menselijke rechten en vrijheden, de rechtszekerheid en de deugdelijkheid van het bestuur." Het tweede lid stelt vervolgens dat "Het waarborgen van deze rechten, vrijheden, rechtszekerheid en deugdelijkheid van bestuur is aangelegenheid van het Koninkrijk." In het nabije verleden is dit tweede lid lokaal vaker onderwerp van gesprek geweest, maar meer vanwege de deugdelijkheid van bestuur, of het ontbreken daarvan, waarvan het ingrijpen door de Koninkrijksregering ook tot het thema behoorde. In het huidige geval zou de aanleiding iets anders zijn, waarbij een beroep zou worden gedaan op de Koninkrijksregering om op te treden indien sprake zou zijn van schending van mensenrechten, in dit geval van vluchtelingenrechten, op grond van verdragen die Aruba medeondertekend heeft.
In ieder geval is al te merken dat in Nederland regering en parlement duidelijk bezig zijn met de overweging om tussenbeide te komen om te garanderen dat Aruba zich aan het verdrag houdt, wellicht goedschiks dan wel kwaadschiks.
Maar in Aruba zelf, waar de eerder vermelde stilte van beide kanten te denken geeft, kan men toch niet verwachten dat dit probleem zomaar overwaait. De oppositionele krachten zullen wellicht denken dat degene die zijn of haar billen brandt met deze kwestie maar eerst zelf aan het woord moeten komen, maar het zou toch verstandig en correct zijn geweest om vragen te stellen of de betrokken bewindslieden uit te nodigen om vragen te komen beantwoorden in de Staten, wat kennelijk op dit moment 'de rigueur' is. Als een simpel mogelijk geval van corruptie in een sportstichting al genoeg is om de betrokken minister naar het parlement te roepen, dan moet deze kwestie, waarbij de internationale reputatie van het land in het geding is, zeker voorrang kunnen krijgen. We hadden meer actie verwacht, ook al omdat hun zwijgen gezien kan worden als bewijs van instemming met het beleid van de regering; is dat wat ze willen? Van de andere kant hult de regering zich in stilte, wellicht omdat men vindt dat men niemand in Aruba enige uitleg verschuldigd zou zijn. Daar zijn we het dan niet mee eens, maar kunnen daar verder weinig aan doen. Maar het volharden in deze houding, die we uiteraard heel goed kennen, verhoudt zich natuurlijk van geen kanten met de fameuze 'transparantie' die deze regering schijnt te betrachten en zelfs een van de – onzichtbare – pilaren genoemd kan worden waarop het beleid van deze regering steunt. Dit zal in ieder geval niet helpen om het probleem op te lossen en we wensen nu alvast de waarschuwing te laten horen dat, wanneer vanuit Den Haag actie wordt ondernomen om de situatie te corrigeren, wij niet het geweeklaag willen horen, waarbij de Nederlandse en Koninkrijksregering worden beschuldigd van '(neo)kolonialisme'. Die grammofoonplaat is al helemaal grijs gedraaid in de afgelopen paar jaar, in het bijzonder in een poging politieke manoeuvreerruimte te scheppen in plaats van het simpelweg nakomen van de verplichtingen die we als land in het Koninkrijk nu eenmaal hebben. Aan dat toezicht is echt niet te ontkomen en we zouden ook niet willen suggereren dat te proberen, integendeel. Het wordt tijd dat wij, die altijd (over)moed tonen wanneer we gelijk hebben, nu eens laten zien dat we ook corrigerend op kunnen treden als we geen gelijk zouden hebben. We kunnen ons nog goed herinneren dat enkele jaren geleden breed overleg is gevoerd over de vluchtelingensituatie, hetgeen uitmondde in Nederlandse financiële hulp. Of die hulp niet voldoende is gebleken, daar hebben we niets over vernomen. Overigens zou de controle aan Nederlandse zijde ook gefaald hebben als Aruba zaken niet goed zou hebben aangepakt. In ieder geval kan de regering zich hier verschuilen achter het stilzwijgen om geen verantwoording af te leggen, ten overstaan van Den Haag zal dit wel niet lukken. Weer een 'reality check' dus...

Geoffrey Wever verlaat de partij Raiz

Na veel geruchten en zelfs uitspraken enkele dagen geleden door dezelfde partij, die aangaven dat het nieuws onjuist was, bevestigde de partij Raiz gisteren uiteindelijk het vertrek van minister Geoffrey Wever uit de partij Raiz.

Via een publieke mededeling op sociale media kondigde de partij het vertrek van minister Wever aan: "Platform Raiz wil haar leden, sympathisanten en het algemene publiek informeren dat partijlid Geoffrey Wever de beslissing heeft genomen om zich terug te trekken uit het platform. Geoffrey Wever is een professional en was een belangrijk lid van ons team, die onvermoeibaar werkte aan onze gedeelde visie op de gebieden van economie, duurzame ontwikkeling en innovatieve landbouw. Zijn beslissing is persoonlijk en werd genomen op basis van een andere kijk op hoe hij als persoon voor ons land wil blijven werken en hoe politiek gevoerd moet worden. Raiz is een platform dat kan worden gezien als een incubator waar nieuwe ideeën, innovatie en persoonlijke en professionele ontwikkeling worden gestimuleerd. De deuren van Raiz staan open voor professionals met visie en de wil om ons land te verbeteren. Leden zullen komen en gaan, wat ons platform steeds sterker maakt. Tijdens de regeerperiode van Raiz hebben we door middel van voorbeeld laten zien hoe een regering kan werken op basis van samenwerking en samenwerking, zonder politieke kleuren. Niemand is onmisbaar en er moet altijd ruimte zijn voor degenen die willen helpen verandering teweeg te brengen en nieuwe ideeën promoten, of ze nu Raiz-sympathisant zijn of niet."

De partij verzekert verder dat hun visie voor politiek op Aruba gericht is op vooruitgang en verandering zonder politieke discriminatie. "Wij zijn gekomen om te werken aan een echte verandering die permanent onze politieke cultuur zal markeren. Dit blijft ons commitment en dat zullen we bereiken. Raiz wenst Geoffrey veel succes met zijn volgende projecten en bedankt hem voor de tijd en energie die hij heeft besteed aan onze zaak en aan Aruba. De kracht van Raiz ligt in het team, dat niet afhankelijk is van één of enkele individuen, maar een collectief van leden met een gemeenschappelijk doel om structurele veranderingen te brengen in de politiek op Aruba," aldus Raiz.

Onze redacteur nam contact op met minister Wever om zo meer informatie te verkrijgen over zijn terugtreden, aangezien de verklaring afkomstig is van de partij zelf. Tot het sluiten van deze editie had de minister echter nog geen antwoord gegeven.

Nadat enkele lokale media het gerucht verspreidden dat de huidige demissionaire minister van Economische Zaken, Communicatie en Duurzame Ontwikkeling, Geoffrey Wever, de partij zou verlaten om zich aan te sluiten bij Gerlien Croes in de nieuwe partij Futuro, kwam Raiz zelf naar buiten met een "fact-check" om dit gerucht op 16 september te ontkrachten.

Het lijkt erop dat de geruchten begonnen vanwege een foto met Gerlien Croes, die op 15 september haar nieuwe partij Futuro lanceerde en deze op sociale media plaatste na de opening van het parlementaire jaar. Op de foto waren Croes en Wever samen te zien, vergezeld van een zin waarin hun vriendschap en relatie als collega's binnen de politieke sfeer van Aruba werd gevierd. Dit leidde ertoe dat enkele lokale media het gerucht verspreidden dat Wever Raiz zou verlaten om zich bij Futuro aan te sluiten, wat vandaag bevestigd kan worden als waarheid.

Geoffrey Wever blijft aan als minister, hoewel hij niet langer bij de coalitiepartij hoort
Gisteren tijdens een persconferentie van premier Evelyn Wever-Croes (MEP) ging de premier in op de positie van de demissionaire minister van Economische Zaken, Duurzaamheid en Communicatie, Geoffrey Wever, nadat hij zijn vertrek uit de partij Raiz had aangekondigd.

Op de vraag van de pers wat de status is van minister Geoffrey Wever, die recentelijk uit de coalitiepartij Raiz is gestapt, antwoordde de premier dat "we eerlijk gezegd zagen dat dit eraan zat te komen; hij was geen persoon die heel tevreden was met de Raiz-parlementsleden toen zij zichzelf verdedigden tijdens onderhandelingen die we voerden, en je merkte toen al dat hij niet heel tevreden was."

De partijraad van Raiz vroeg Wever om als minister aan te blijven, en dit is ook schriftelijk bevestigd aan de premier, zoals zij aangaf: "Ik heb een schriftelijke verklaring nodig van de twee parlementsleden, Misha Raymond en Raymon Kanperveen, dat zij Geoffrey Wever blijven steunen als minister voor Raiz, ondanks dat hij niet langer lid is van Raiz."

Ze benadrukte verder dat er een onderscheid gemaakt moet worden in deze kwestie en dat de focus op de wet moet liggen: wat wettelijk de situatie is. Wettelijk gezien, als een minister de steun heeft van de meerderheid in het parlement, kan hij minister blijven.

Daarom was het belangrijk om te weten of de twee Raiz-parlementsleden Wever blijven steunen voor Raiz, zodat hij dan als minister kan blijven aanblijven.

Journalist Marko Espinoza Gearresteerd

Nadat de media de hele dag in een staat van spanning verkeerde vanwege de arrestatie van demissionair minister Glenbert Croes, eindigde de avond met een nieuwe arrestatie: die van journalist Marko Espinoza. Video's die op sociale media circuleren, tonen Espinoza in handboeien.

Informatie die onze redacteur heeft ontvangen geeft aan dat de reden voor zijn arrestatie was het niet opvolgen van bevelen van de autoriteiten om te stoppen met filmen bij de Landsrecherche. Espinoza zou hebben verklaard dat hij een foto wilde nemen van minister Croes in handboeien. Zijn argument was dat het een openbare locatie betrof. Vervolgens werd hij gearresteerd.

Hij werd echter na enkele uren vrijgelaten.

Reactie van de Arubaanse Vereniging van Professionele Journalisten (RAPP) op de arrestatie van journalist
Afgelopen dinsdag werd bekend dat, na een dag van spanning door de arrestatie van demissionair minister Glenbert Croes, de avond werd afgesloten met een tweede arrestatie: die van journalist Marko Espinoza.
Video's die op sociale media circuleren tonen Espinoza in handboeien. Informatie verkregen door onze redacteur geeft aan dat de reden voor de arrestatie was dat Espinoza niet had voldaan aan een bevel van de autoriteiten om te stoppen met filmen bij de Landsrecherche. Espinoza verklaarde dat hij een foto wilde maken van minister Croes in handboeien. Hij voerde aan dat het een openbare locatie betrof, maar werd toch gearresteerd.

De Arubaanse Vereniging van Professionele Journalisten (RAPP), de vereniging voor journalisten op Aruba die zich inzet voor de vrije uitoefening van de journalistiek en de bevordering van ethische normen, en is aangesloten bij de Nederlandse Vereniging van Journalisten, heeft aangegeven dat zij in dit geval niet de taak op zich nemen om bepaalde publicaties of werkmethoden af te keuren, noch om te beslissen wie het journalistieke vak mag uitoefenen.

Een dergelijk standpunt zou immers een drempel creëren voor vrije toegang tot de pers voor iedereen, een fundamenteel uitgangspunt dat verankerd is in de Grondwet van Aruba, een recht dat zij beschermen en verdedigen: persvrijheid.

De arrestatie van de journalist afgelopen dinsdag beperkte het recht van de journalist om vrij informatie te verzamelen, een recht verankerd in onze Grondwet en internationale verdragen (Artikel 10 EVRM). Het feit dat men niet koos voor een minder ingrijpende benadering maakt de arrestatie in deze context onevenredig, omdat het het recht om vrij informatie te verzamelen meer beperkte dan noodzakelijk was. Dit keuren wij als vereniging af omdat het de persvrijheid ondermijnt.

"Daarom pleiten wij als vereniging voor meer richtlijnen en wederzijdse overeenkomsten tussen instellingen en de pers op Aruba, zodat journalisten hun werk vrij kunnen blijven uitoefenen. Als vereniging willen wij ervoor zorgen dat de basisprincipes, de internationale journalistieke ethische code (Code van Bordeaux) en de richtlijnen van de RAPP, dienen als fundament voor de uitoefening van het journalistieke vak. Uiteindelijk heeft elk medium en elke journalist de verantwoordelijkheid om zich aan de wet te houden, binnen de grenzen van de samenleving, en aan wat het publiek van ons verwacht," aldus de vereniging, vertegenwoordigd door Melissa Stamper, Andreina Morillo, en Yorleny Oduber, in een persverklaring van gisteren.

De wet op de integriteit van ministers...*Voorkomt geen corruptie...*

Aruba heeft al zes ministers die strafrechtelijk vervolgd worden, in de laatste tien jaar. Vanaf de arrestatie van de toenmalige minister belast met arbeid, die op dit moment zijn straf uitzit, hebben we nog vijf andere strafzaken de revue zien passeren; een absoluut belabberde score voor welk land ook. Om zaken nog erger te maken hebben we tot op heden niets gezien van enige poging om de administratieve processen aan te pakken om zodoende het plegen van corruptie in ieder geval moeilijker te maken. Dat zal wel een reden hebben...

De gebeurtenissen van deze week hebben betrekking tot de strafzaak 'Portulaca' waarvoor in juni van dit jaar al op verschillende adressen invallen zijn gedaan. Dit ook en vooral in de hoofdzetel van de regering en met name op het bureau van de nu aangehouden minister belast met arbeid en toelating van buitenlanders. Dat was dus al een aanwijzing dat het onderzoek ernstige feiten betrof en dat bleek nu geen loos signaal te zijn geweest.

Net zoals het geval was in de eerste van de zes zaken gaat het ook hier om de corruptie in het traject van verblijfsvergunningen en het advies betreffende de arbeidsmarkt die vooraf gaat aan de verlening van verblijfsvergunningen, gerelateerd aan werk. Het is niet vreemd dat dit soort vergunningen gevoelig blijft voor corruptie op hoog niveau, gezien het grote aantal verblijfsvergunningen en de economische belangen die terecht of onterecht hiermee gemoeid zijn. Bovendien, als we een blik werpen op de laatste vijfentwintig jaar dan kunnen we vaststellen dat het nooit rustig is geweest op dit front. In het laatste deel van de jaren negentig en het begin van de jaren 2000 waren er twee gevallen van ontslag van het hoofd van de dienst van het ministerie van justitie die de verblijfsvergunningen toentertijd uitgaf (DOOV), vanwege geknoei met de vergunningen. Enkele jaren later kregen we het geval van de minister van justitie die onder Nederlandse druk de afgifte van de vergunningen aan zijn collega belast met infrastructuur moest laten om ontslag te ontlopen via ingrijpen van de Nederlandse regering.

Gezien het schandalige traject van de verblijfsvergunningen gedurende zoveel jaren is de kernvraag nu: wat hebben opeenvolgende regeringen, waaronder ook het huidige demissionaire kabinet, gedaan om de serie strafzaken tegen bewindslieden die we hebben mogen zien, een halt toe te roepen? We doelen hiermee niet op de algemene maatregelen die zijn genomen om integriteit te garanderen en corruptie te voorkomen, zoals de landsverordening op de integriteit van ministers, ingevoerd in december 2021. Deze bepaalt dat de minister die verdachte wordt in een strafzaak terstond moet aftreden. Dat is op zich goed want voorheen hadden we niet eens die wet, maar het is wel een maatregel wanneer het kwaad al geschied is. Onze specifieke belangstelling gaat uit naar wat de regering doet om de controlemechanismen binnen de administratieve processen aan te scherpen om eerder processen of handelingen op te sporen die niet aan de voorgeschreven normen voldoen. Op zich is dit geen vraag die nu pas naar voren komt; twintig jaar geleden poogden integere ambtenaren ook uit te vinden hoe men zaken kon opsporen die niet strookten met integriteit. Zijn er bijvoorbeeld wijzigingen gekomen na de zogenaamde 'ontheffing' (op het arbeidsadvies) die de eerdergenoemde minister van arbeid gebruikte om daar geld mee te verdienen? Zou het mogelijk zijn geweest om een ander misdadig traject op te zetten die de geconstateerde 'fouten' van de voorganger zouden kunnen omzeilen? De vorige methode was gebaseerd op een wijziging van een negatief advies dat de hiermee belaste arbeidsinstantie uitgaf. Bij een dergelijk negatief advies kon de werkgever die de aanvraag voor een verblijfsvergunning had gedaan naar de minister om een 'ontheffing' te verkrijgen, in feite het terugdraaien van het negatief advies. Met het positieve advies kon men dan de verblijfsvergunning bemachtigen; dit alles uiteraard tegen betaling. Nu we het er toch over hebben, we zien dat vaak het arbeidsadvies een 'werkvergunning' wordt genoemd; dat is het dus niet, er bestaat geen wet die hiervoor de grondslag zou vormen.

In ieder geval mag worden verondersteld dat het genoemde traject van de 'ontheffing' onbruikbaar is geworden en als iemand nu een corrupt proces wil opzetten dan zal men dat op een andere wijze moeten doen, waarbij men zaken ver weg van het ministerskantoor zou moeten houden. Er zijn zeker twee manieren om dat te doen; een mogelijkheid is het benaderen van een werkgever die een aanvraag heeft ingediend, nog voordat het arbeidsadvies is uitgebracht. Hij wordt geconfronteerd met een aanstaand negatief advies, tenzij..., hij betaalt en van meet af aan een positief advies krijgt in het digitale systeem, waardoor het verdere proces tot aan de verblijfsvergunning geen problemen meer oplevert. De andere methode is, als er al een negatief advies is afgegeven, iemand te hebben die toegang heeft tot het digitale systeem, met de rechten om wijzigingen door te voeren. In deze moderne tijden moet ook niet de mogelijkheid worden uitgesloten dat er extern toegang tot het systeem wordt gecreëerd voor personen die niet tot het reguliere personeel van de dienst behoren. Die details hebben we nog niet vernomen, maar dat zal ongetwijfeld nog gebeuren.

Beslissingen die de integriteit hebben aangetast

De regering heeft niet alleen beslissingen genomen om de integriteit te bevorderen maar heeft ook beslissingen genomen die juist het tegengestelde hebben veroorzaakt. Die abominabele beslissing was dat men bezweek voor de eisen van de nu gearresteerde minister, die naast de portefeuille arbeid ook nog het traject van de verblijfsvergunningen zelf onder zich wilde hebben. Sinds 1986 is ervoor gewaakt dat de twee processen in verschillende handen bleven, om nogal duidelijke redenen. Maar ook toen waren er nog genoeg problemen, zoals al aangegeven. Dit medium was praktisch het enige dat een duidelijke negatieve mening gaf over het besluit om beide trajecten aan deze minister te geven; het was echt ' de kat op het spek binden'... Het is niet exact bekend wat de concrete beschuldigingen zijn maar geen enkele officier of procureur kan zich bij de rechter-commissaris vervoegen zonder afdoende aanwijzingen om een huiszoekingsbevel voor kantoor en woning van een minister los te krijgen. De wet op de integriteit van ministers kan geen corruptie voorkomen en de preventieve maatregelen in het apparaat zelf worden nog node gemist...

Controverse over “no more hotels” gaat verder met de bouw van Nanki at Baby Beach

In 2022, specifiek in april, werd aangekondigd dat op het voormalige terrein van Nanki Country Club, tussen Baby Beach en Rodgers Beach, de bouw van het zogenoemde ‘Nanki at Baby Beach’ zou starten, een nieuw boutique condo-hotel.

Volgens de toenmalige voorzitter van de San Nicolas Business Association, Andres Hernandez, is dit project een waardevolle toevoeging: “De nieuwe investeerder heeft een overeenkomst gesloten voor een project dat een sieraad voor ons zal zijn; het wordt een mooi boutique hotel, in harmonie met de natuur en met een vleugje van Aruba's cultuur en tradities, wat een enorme welvaart naar de brug zal brengen,” zei hij destijds. Ook Alberto Perret, vertegenwoordiger van The Perret Group, verantwoordelijk voor het project, verklaarde in april 2022 dat ze sinds 2015 naar investeringsmogelijkheden in San Nicolas zochten.

Volgens informatie van Nanki at Baby Beach op hun sociale media zal het project bestaan uit 40 luxe, exclusieve appartementen aan Rodgers Beach. “Het vertegenwoordigt een investeringskans,” en belooft een duurzame locatie te worden met landschap, zonnepanelen en waterbehandelingssystemen van de laatste generatie, geïntegreerd in elegante ontwerpen, zoals hun verkoopadvertentie vermeldt.

Qua prijs kost een condo van 90 vierkante meter, met één slaapkamer en een badkamer, ongeveer $431.000, zoals vermeld op de website van een makelaarskantoor.

Echter, gepensioneerd journalist Hilario Donker, die vaak verslag doet over alles wat met San Nicolas te maken heeft, publiceerde twee dagen geleden het volgende op zijn sociale media:
"Op Seroe Colorado, in het gebied waar de uitvoering van het project ‘Nanki at Baby Beach’ is begonnen, werden op 4 oktober 2024 promotieborden geplaatst op de omheining rond het terrein. Het doel van deze borden is de aandacht te trekken van potentiële kopers van de appartementen, die te koop worden aangeboden in dit project. Volgens investeerder Alberto Perret is al 35% van de appartementen (14 van de 40) verkocht. Perret verklaarde verder dat voor dit project is gekozen voor het condo-hotel concept. Een condo-hotel biedt alle faciliteiten en services van een hotel, maar in plaats van eigendom van één eigenaar, zijn de appartementen hier verdeeld onder 40 eigenaren. Perret benadrukte dat het project gericht is op mensen die van de buitenlucht houden, de cultuur willen ervaren en genieten van de rust van de omgeving. Daarnaast hebben de eigenaren gebruiksbeperkingen, namelijk 180 dagen per jaar, wat ervoor zorgt dat er ook inventaris beschikbaar blijft voor andere toeristen om van het Seroe Colorado-gebied en San Nicolas te genieten, in lijn met de visie van de Arubaanse overheid. Momenteel wordt het terrein van voormalig Nanki Country Club schoongemaakt. Zodra dit is voltooid, zal de grondbreaking plaatsvinden, waarna de bouw van start zal gaan.”
Deze aankondiging viel niet bij iedereen in goede aarde. Voorstanders van een bouwstop voor hotels op Aruba stellen dat dergelijke projecten de lokale bevolking negatief beïnvloeden, met name op het gebied van milieu, sociale harmonie en culturele integriteit. Bovendien zijn de prijzen van de meeste condo's in dit project buitensporig hoog, waardoor een lokale koper nauwelijks in staat zal zijn om er één aan te schaffen.

Een aantal foto’s zijn afkomstig van de Facebookpagina van Hilario Donker en sociale media.

Is corruptie bij ons... *Al structureel geworden...?*

De verrassende arrestatie van alweer een minister van ons land viel samen met de aandacht in het Nederlandse parlement voor de situatie met betrekking tot corruptie op de Nederlandse eilanden in het Caribisch gebied. Dit naast de situatie over de Venezolaanse vluchtelingen in Aruba, wat ook tot vragen van parlementariërs aan de betrokken Nederlandse ministers heeft geleid.

Opnieuw aandacht dus voor ons eiland in de pers en alweer niet in positieve zin. De vragenstellers zijn in afwachting van de antwoorden van staatssecretaris Szabó, die eerst kennis wil nemen van de opinie van experts van Transparency International over dit thema. Niet zo toevallig heeft er enkele jaren geleden al een analyse plaatsgevonden in Aruba, waarbij de methodiek van Transparency International is gebruikt in het model dat ‘Nationaal Integriteit Systeem (NIS) heet. Het was een initiatief van Stichting Deugdelijk Bestuur Aruba, die de regering van Aruba had benaderd om gezamenlijk dat onderzoek te laten verrichten. We gaan hier niet uitgebreid in op de details van dat rapport; in ieder geval kan gezegd worden dat het rapport aantoont dat corruptie en het gebrek aan integriteit van een zodanig niveau was dat urgente actie noodzakelijk was. Het rapport zal, naar we mogen aannemen ter beschikking zijn van de Nederlandse regering. Bovendien lijdt het geen twijfel dat in het kader van de samenwerking ter realisatie van het Landspakket binnen de ‘Tijdelijke Werkorganisatie’ (TWO), die al enkele jaren actief is, de Nederlandse ambtenaren die hierbij betrokken zijn al heel wat van de gebreken en tekortkomingen binnen het ambtelijk apparaat te zien hebben gekregen en daarover hebben gerapporteerd. En aangezien het de verantwoordelijkheid is van de regering van het Koninkrijk om deugdelijk bestuur te waarborgen is het dus een kwestie van tijd voordat we actie van die zijde zullen zien.

Maar we moeten ons afvragen wat wij intussen zelf zouden moeten doen. We moeten ons afvragen of, als zoveel bewindspersonen aan strafrechtelijk onderzoek onderworpen zijn, er dan niet iets fundamenteel verkeerd is in ons bestuurlijk systeem, met de consequentie dat we dit fenomeen steeds vaker zien terugkeren, als er geen drastische maatregelen genomen worden. Het verschijnsel is op zich al erg genoeg, maar het heeft ook nog ernstige gevolgen voor onze gemeenschap en economie. En dat op een moment dat we op een cruciaal punt beland zijn in onze sociaaleconomische ontwikkeling. Enerzijds hebben we een gunstige economische ontwikkeling die voor een tijd zal garanderen dat de overheid voldoende middelen zal hebben om te kunnen draaien. Maar we kunnen onze ogen niet sluiten voor de minder positieve aspecten van diezelfde ontwikkeling, die al duidelijk aan de horizon verschijnen. Dit heeft niets te maken met een pessimistische kijk op zaken, dit is simpelweg de nabije toekomst in ogenschouw nemen met een noodzakelijke dosis realisme. Wat wacht ons dan in de komende jaren? Bijvoorbeeld, een snelle bevolkingstoename op basis van de economische expansie die veel meer arbeidskrachten vergt dan we kunnen leveren. Daarbij zij ook nog eens aangetekend dat de Arubaanse bevolking aan het afnemen is. In 2024 zien we voor het eerst een sterftecijfer dat ongeveer 200 personen hoger zal liggen dan het aantal geboorten. Ook hebben we een bevolking die in toenemende mate zal bestaan uit bejaarden die voor het overgrote deel niet meer werken. Deze tendensen maken ons nog afhankelijker van de import van arbeid in het komende decennium. Die import dient op een geordende manier plaats te vinden zodat we zeker weten wie ons land binnenkomen en om te blijven...
De overbevolking die Aruba al enige tijd kent heeft gevolgen voor de schaarse middelen, zoals grond om de steeds uitbreidende urbanisatie op te vangen. En zonder deugdelijk openbaar bestuur, zoveel mogelijk vrij van corruptie, zal dit fatale gevolgen hebben in economische maar vooral ook morele zin. Schaarste aan bepaalde middelen zal altijd de druk op het openbaar bestuur doen toenemen om juist niet correct en transparant op te treden. Als er geen gedegen poging zichtbaar is om dit tegen te gaan dan zien we een moreel verval waarbij degene die het meest betaalt zijn zaakjes voor mekaar krijgt en anderen niet. Er zijn meer vergunningstrajecten binnen de overheid en voor al deze trajecten geldt wat hier is beschreven voor de vergunningsprocessen voor grond en verblijf, de twee koplopers als het gaat om corruptiegevoeligheid, wat natuurlijk ook af te leiden is uit het aantal ministers uit deze hoek dat strafrechtelijk wordt vervolgd. Als we pretenderen dat we een rechtvaardige samenleving achter kunnen laten voor de generaties na ons, waarin eenieder het recht heeft om zich te ontwikkelen tot een volwaardig lid van die samenleving, waarin de overheid op correcte en gelijkwaardige wijze diensten levert, dan kunnen we niet meer toestaan dat onze politici opereren zonder enige controle en gunsten kunnen uitdelen aan de hoogste bieder. Uiteraard zal men ons wijzen op de schaarse pogingen om een integere wijze van handelen binnen het apparaat te bevorderen. Er is een wet die ministers verplicht om terstond hun ontslag in te dienen wanneer men verdachte wordt in een strafrechtelijk onderzoek.

Maar is er ook maar iets veranderd in de wijze waarop ministers hun taken kunnen organiseren? Zijn er vaste regels en processen die een minister niet zomaar terzijde kan schuiven en verder kan gaan zoals het hem of haar belieft? Is het niet uitermate vreemd dat juist op dit gebied niets wordt verbeterd en dat elke keer weer het justitieel systeem in het geweer moet komen om het corrupte handelen een halt toe te roepen? We zijn op het punt beland waar elke politicus voor zichzelf moet beslissen of ze blijven volharden in een corrupt systeem, waarin degenen die in het gevang belanden worden gezien als de ‘pechvogels’; of dat men meewerkt aan een systeem waarin corruptie structureel wordt bestreden.

Irion noemt besluit van de overheid om WINAIR-aandelen niet te verkopen 'een gemiste kans'

(TheDailyHerald) – Het besluit van de overheid om zijn aandelen in de lokale luchtvaartmaatschappij WINAIR niet te verkopen, werd donderdag door de voormalige minister van Financiën en huidige lid van het parlement (MP) Ardwell Irion omschreven als "een gemiste kans".

Hij deed deze opmerkingen tijdens de vergadering van de Centrale Commissie over de ontwerpbegrotingswijziging van 2024. Terwijl hij als zorgdrager minister van Financiën de begroting van 2024 presenteerde in maart, had Irion aangekondigd dat de overheid de mogelijkheden voor de verkoop van haar aandelen in de lokale vervoerder WINAIR had verkend en dat er een bedrag van NAf. 13 miljoen in de begroting was opgenomen als extra opbrengst hiervoor.

Het nieuwe kabinet-Mercelina besloot dat het de WINAIR-aandelen niet zal verkopen, waarbij premier Dr. Luc Mercelina onlangs zei dat de voorgestelde verkoopprijs de werkelijke waarde van WINAIR niet weerspiegelt en dat het verkopen onder deze omstandigheden niet in het belang van het land of het bedrijf zou zijn.

Irion reageerde donderdag op het besluit van de zittende regering. "De overheid heeft gezegd dat ze de WINAIR-aandelen niet verkopen. Ik denk dat dat een gemiste kans is," zei Irion. "Ik geloof dat de aandelen verlichting zouden hebben kunnen bieden aan de mensen, de burgers, die vandaag door GEBE worden getroffen en ik wil heel, heel duidelijk zijn over het proces dat we hadden, want het was niet zo dat wij alleen maar wilden dat de WINAIR-aandelen verkocht zouden worden. WINAIR zelf wilde ook aandelen verkopen zodat de overheid geld zou genereren om ergens anders te investeren.

"Het concept dat we hadden was dat een deel van die aandelen naar het personeel van WINAIR zou gaan. Alle aandelen zouden verkocht worden aan lokale entiteiten zoals APS [pensioenfonds – red.]. Een deel van die aandelen zou aan het grote publiek verkocht worden, wat betekent dat in plaats van een lening te nemen van 5 of 6 procent, het publiek zou kunnen deelnemen en investeren in WINAIR en in de komende jaren dividenden zou kunnen ontvangen. Dus, ik denk opnieuw, het is een gemiste kans en een kans die het voor de lokale St. Maartenaren mogelijk zou hebben gemaakt om iets te investeren.

"Er is niet veel mogelijkheid voor ons om te investeren. Mensen kopen auto's, wat niet per se een activum is. Investeren in onroerend goed is duur. We hebben geen toegang tot handelsfaciliteiten zoals in de VS. Dus, het toestaan van lokale inwoners om dividenden te ontvangen van een lokale entiteit, geloof ik, is een zeer, zeer grote gemiste kans. Maar ik geloof, gezien hoe de dingen gaan, dat we daar heel, heel, heel snel terug zullen zijn."

Irion had het parlement in maart verteld dat een paar entiteiten interesse hadden getoond in het kopen van de aandelen. Hij had toen gezegd dat de voorbeeldige prestaties van WINAIR in de afgelopen twee jaar het een optimaal moment maakten om de aandelen te verkopen.

Meyers: Begraafplaatsen voor 85-90% vol, dringt er bij de overheid op aan om 'ervoor te zijn'

(TheDailyHerald) – Lid van het parlement (MP) van de Soualiga Action Movement (SAM), Franklin Meyers, heeft donderdag alarm geslagen over de afnemende ruimte in begraafplaatsen en gezegd dat bestaande begraafplaatsen tussen de 85% en 90% vol zijn, en dat de overheid "ervoor moet zijn" om deze dreigende grote zorg aan te pakken.

Hij deed deze opmerkingen tijdens het debat over de ontwerpbegrotingswijziging van 2024 in de Centrale Commissie van het Parlement.

"Een van de dingen die ik denk dat een dreigende zorg is – ik wil het geen bedreiging noemen, maar een grote zorg – is dat onze bevolking ongeveer 60.000 is... We hebben meer dan 13.000 mensen die ouder zijn dan 60 jaar en we hebben een probleem met onze begraafplaatsen," zei Meyers.

"Onze begraafplaatsen zijn, durf ik te zeggen, voor 85-90% vol. Het is een dreigend probleem en we moeten er eerder op inspelen voordat het een grote crisis wordt, want we zullen ons in een situatie bevinden waarin we moeilijke beslissingen moeten nemen, en er is een gezegde dat ik graag als een Frankie Meyers-gezegde wil beschouwen: 'Als je de moeilijke beslissingen niet neemt wanneer je dat moet doen, zul je gedwongen worden om ze te nemen wanneer je dat niet wilt.'"

Ook United People's (UP) MP Omar Ottley weidde uit over het probleem en zei dat dit al een bestaande zorg was sinds hij in het uitvoerende ambt was. "De begraafplaats... Dit is al een schreeuw geweest, zelfs tijdens onze ambtstermijn, om meer grondruimte te vinden, omdat één ding onvermijdelijk is: de dood," zei Ottley. "… Dit zijn dingen waarvan ik zeg dat we heel voorzichtig moeten zijn met wat we doen, want op dit moment is er nauwelijks ruimte."

Premier Pisas: Bouwproject bij Lagun begonnen zonder bouwvergunning

(CuraçaoChronicle) – Premier Gilmar Pisas heeft toegegeven dat de bouwwerkzaamheden op het strand bij Lagun zijn begonnen zonder de vereiste bouwvergunning. In een interview met Maarten Schakel van Curacao.nu legde Pisas uit dat een architecten- en bouwbedrijf het initiatief had genomen om de fundering voor het project te leggen, ondanks het ontbreken van de noodzakelijke vergunning.

Pisas zei dat hij was geïnformeerd dat het terrein werd voorbereid voor de bouw, en dat dergelijke voorbereidende werkzaamheden konden worden uitgevoerd terwijl men wachtte op de vergunning. Het blijft echter onduidelijk of de vergunning überhaupt is aangevraagd.

De premier sprak zijn verbazing uit over de snelle aanvang van de werkzaamheden. "Ik had niet verwacht dat ze zonder vergunning zouden beginnen," zei hij. Hoewel het bedrijf het project met eigen middelen is begonnen, benadrukte Pisas dat dit buiten het goedgekeurde proces is gedaan en dat de vereiste vergunning nog steeds niet was verleend.

De overheid had zich ingezet om de bouw te versnellen vanwege zorgen dat de beschikbare financiële middelen anders verloren zouden gaan. Pisas legde uit dat de fondsen in de begroting waren toegewezen en zouden vervallen als ze niet tijdig werden benut.

Een vergadering met de lokale bewoners is gepland voor aanstaande maandag om de situatie te bespreken en de volgende stappen voor het project te bepalen.

PUBLIC AUCTION/VEILING FINDISHI
DONDERDAG 17 oktober 2024

Om 10.00 a.m., zal ten overstaan van notaris mr. R.E. Yarzagaray of zijn plaatsvervanger, in het Dolphin Room te Surfside Marina aan de L.G. Smith Boulevard 7, in het openbaar bij opbod en daaropvolgende afmijning, een openbare verkoop worden gehouden van de navolgende registergoederen.

I. Krachtens Artikel 3:268

Sero Preto 27-B

Inzetprijs: Afl. 101.000,--

Het recht van erfpacht tot 18 februari 2042 op een perceel domeingrond groot, 600 m2, gelegen te Seroe Preto in Aruba, nader omschreven in meetbrief nummer 59 van19 april 1974, met het daarop gebouwde woonhuis, p.b.a."Sero Preto 27-B".

Guyabastraat 63

Inzetprijs: Afl. 177.000,--

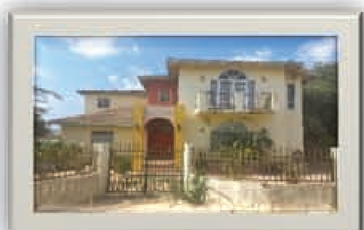
Het recht van erfpacht tot 09 augustus 2065 op een perceel domeingrond, groot 598 m², gelegen aan de Guyabastraat in Aruba, kadastraal bekend als Land Aruba Eerste Afdeling Sectie C nummer 1195, met het daarop gebouwde woonhuis, p.b.a. "Guyabastraat 63".

Papilon 23

Inzetprijs: Afl. 212.000,--

a. een perceel eigendomsgrond, groot ongeveer 875m², gelegen te Papilon in Aruba, uitmakende een zodanig gedeelte van het perceel eigendomsgrond omschreven in meetbrief nummer 16 van 27 maart 1995(D92871), oorspronkelijk groot 2.140m²; en
b. een perceel eigendomsgrond groot ongeveer 25m², gelegen te Papilon in Aruba, uitmakende een zodanig gedeelte van het perceel eigendomsgrond omschreven in meetbrief nummer 221 van 1 december 1971(D96005), oorspronkelijk groot 265m²; met de op voormelde percelen gebouwde woonhuis, p.b.a. "Papilon23".

Buena Vista 9

Inzetprijs: Afl. 404.000,--

een perceel eigendomsgrond groot, 799 m², gelegen te Buena Vista in Aruba, kadastraal bekend als Land Aruba Eerste Afdeling Sectie T nummer 1434, met het daarop gebouwde woonhuis, p.b.a. "Buena Vista 9".

Guitarastraat 11

Inzetprijs: Afl. 171.000,--

Het recht van erfpacht tot 11 januari 2056 op een perceel domeingrond groot, ongeveer 290 m², gelegen aan de Guitarastraat in Aruba, zoals nader omschreven in meetbrief nummer 9111 van negentienhonderd (1900) D90090, met het daarop gebouwde woonhuis, p.b.a. "Guitarastraat 11".

Sabana Liber 36-J

Inzetprijs: Afl. 160.000,--

Het recht van erfpacht tot 7 maart 2067 op een perceel domeingrond groot, 605 m², gelegen te Sabana liber in Aruba, kadastraal bekend als Land Aruba Eerste Afdeling Sectie L nummer 5966, met het daarop gebouwde woonhuis, p.b.a. "Sabana Liber 36-J".

Zuster Cherubinestraat 6

Inzetprijs: Afl. 694.000,--

Eerste Afdeling Sectie E nummer:
- 415, groot 143 m²;
- 258, groot 145 m²;
- 779, groot 16 m²;
- 1324, groot 571 m²;

vier percelen eigendomsgrond, gelegen aan de Zuster Cherubinestraat in Aruba, kadastraal bekend als Land Aruba, met de op voormelde percelen bevindende opstal van een appartementencomplex met verder toebehoren, p.b.a. "Zuster Cherubinestraat 6".

II. Krachtens Rechterlijk Bevel

J.G. Emanstraat

Inzetprijs: Afl. 88.000,--

Een perceel eigendomsgrond groot 65 m², gelegen aan de J.G. Emanstraat te Oranjestad in Aruba, kadastraal bekend als Land Aruba Eerste Afdeling Sectie A nummer 735, met het daarop gebouwde.

- Op de openbare verkoop zijn de Algemene Veilingvoorwaarden van Executieveilingen (AVVE) en de Bijzondere Veilingvoorwaarden van toepassing. Deze liggen ter inzage op ons kantoor. De AVVE zijn gedeponeerd ter Griffie van het Gerecht in Eerste Aanleg Aruba.
- Bieders dienen middels een bankgarantie financiële gegoedheid aan te tonen en een geldig legitimatiebewijs te overleggen.
- Indien het registergoed niet vrij van gebruik door de eigenaar wordt opgeleverd, kan de koper eventueel de ontruiming bewerkstelligen uit kracht van de grosse van het proces-verbaal van veiling en kwijting.
- Aan eventuele onjuistheden en/of onvolledigheden in deze advertentie kunnen geen rechten worden ontleend.
- De opdrachtgever kan de veiling te allen tijde stopzetten, zonder opgaaf van redenen.

Voor nadere informatie: www.notarisaruba.com